

Kasvatus ja koulutus

Toimintakertomus 2024

Helsingin kaupunki
Kasvatus ja koulutus
Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58300
00099 Helsingin kaupunki

Puhelinvaihte 09 310 8600
www.hel.fi

Sisällys

1. Katsaus vuoteen 2024	3	4. Hallinto	25
Millainen vuosi oli toimialalla ja sen toimintaympäristössä?	3	4.2 Oppimistilojen suunnittelu	27
Mitkä olivat vuoden 2024 onnistumiset, joista olet erityisen ylpeä?	4	4.3 Tietohallinto	28
Mitä haasteita ilmeni ja miten niihin vastattiin?	4	4.4 Henkilöstö	29
Millaista kehitystyötä tehtiin vuonna 2024?	4	4.5 Talous	34
Mistä muuta merkittävää vuonna 2024 tapahtui?	5	5. Kasvatus- ja koulutuslautakunta	37
Millainen on suunta tulevaisuuteen?	5	Liite 1. Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen tunnusluvut 2024	39
2. Strategia	6		
2.1 Strategian toteuttaminen vuonna 2024	6		
2.2 Muut keskeiset strategianostot	7		
3. Palvelukokonaisuudet vuonna 2024	10		
3.1 Varhaiskasvatus	10		
3.2 Suomenkielinen perusopetus	13		
3.3 Lukiokoulutus Helsingissä	16		
3.4 Stadin ammatti- ja aikuisopisto	18		
3.5 Helsingin suomenkielinen työväenopisto	19		
3.6 De svenskspråkiga tjänsterna	20		
3.7 Esi- ja perusopetuksen oppilashuolto	21		
3.8 Toisen asteen opiskeluhuolto	22		
4.1 Turvallisuus	27		

Kuvittaja: Lille Santanen

1. Katsaus vuoteen 2024

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja Satu Järvenkallas kertoo toimintavuodesta 2024.

Millainen vuosi 2024 oli toimialalla ja sen toimintaympäristössä?

Vuosi alkoi Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot -raportin julkistuksella. Yli kahden vuoden mittainen, jopa 4 500 henkilöä osallistanut työ tiivistää raportissa sen, millaista koulutusta helsinkiläiset haluavat tulevaisuudessa. Kartoitus toimii pohjana ja suunnannäyttäjänä niin koulutuksen suunnittelussa kuin arjen työssämme.

Raportin työstöön osallistui kaupungin työntekijöitä, oppilaita, opiskelijoita ja huoltajia sekä koulutuksen asiantuntijoita. Saimme työn toteutuksesta ja sisälöstä positiivista palautetta, jossa erityisesti nousi esille tyytyväisyys siihen, että oppijan hyvinvointi on nostettu oppimisen rinnalle tärkeänä huomioon otettavana tekijänä. Oppimisen perusasiat, kuten lukeminen, kirjoittaminen ja laskeminen, ovat vahvasti linjauksissa mukana.

Osallistimme helsinkiläisiä myös muun muassa kaikille avoimilla koko kaupungin vanhempainilloilla. Lasten ja nuorten

osallisuuden tunteen kasvattaminen sekä digilaitteiden käyttöön liittyvät asiat kiinnostivat erityisesti ja toivat kuulolle satoja vanhempia.

Kasvatus- ja koulutusalan suurimpana toimijana Suomessa Helsingin kaupunki on tärkeä vaikuttaja alan kehityksessä. Olimme tiiviisti mukana kansallisissa hankkeissa ja valtion koulutusala-kevyssä suunnittelussa. Teimme myös kansainvälistä yhteistyötä ja vastaanotimme runsaasti vieraita eri maista tutustumaan toimintaamme.

Olimme mukana OECD:n suurtutkimuksessa 10- ja 15-vuotiaiden sosioemotionaalisisista taidoista ja toimimme Eurocities-verkoston koulutusryhmän puheenjohtajistossa vuonna 2024. Vireä yhteistyö on tärkeää hyvien käytäntöjen löytämisessä ja jakamisessa, ja työryhmän seminaarissa oli ilo havaita, että olemme alalla hienosti eturintamassa. Järjestimme myös ensimmäisen kansainvälisen Helsinki Education Capital -tapahtuman, joka kokosi yhteen koulutusvaikuttajia eri maista.

Mitkä aiheet ja ilmiöt nousivat vuoden aikana keskusteluissa pinnalle?

Turvallisuus oli tärkeä aihe, jonka puolesta tehtiin paljon työtä. Väkivalta ja muut kielteiset kokemukset lasten ja nuorten arjessa ovat lisääntyneet ja näkyivät epätoivottuna oireiluna, mikä vaikutti myös henkilöstön työrauhaan. Alueelliset hyvinvointierot, ylisukupolviset syrjäytymisriskit sekä segregatiota vahvistavat sosiaaliset ja taloudelliset tekijät vaativat pitkäjänteistä työtä. Tähän työhön tarvitaan koko kaupunkia ja sen

eri toimintoja asukkaineen. Kasvatuksessa ja koulutuksessa meidän tulee panostaa koko ajan osaamisen kehittämiseen ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Lasten ja nuorten turvallisuuden ja osallisuuden tunnetta pyrittiin kasvattamaan muun muassa lisäämällä yhteistyötä perheiden ja viranomaisten kanssa sekä ottamalla käyttöön ja kokeilemalla uusia alueellisia toimintamalleja, kuten Terve-tuloa perheet malli, jossa maahanmuuttajien kouluun tulevien lasten perheille tarjotaan ohjattua toimintaa Suomeen ja Helsinkiin kiinnittämiseksi.

Alueellinen työ kehittyi, ja hyviä tuloksia tuonut paikallinen yhteistyö alueiden muiden toimijoiden ja viranomaisten kanssa eteni. Lapsen ja nuoren toimintaympäristössä tarvitaan monia yhteiskunnan toimijoita hyvinvoinnin tueksi, sillä vain yhdessä asioita saadaan paranemaan – ei mikään taho yksin. Vuoden aikana nähtiin, että yhteistyötä oppijoiden perheiden kanssa on edelleen tarpeellista lisätä.

Jengiytymisen ja rikollisuuden estämiseksi on Helsingissä tehty onnistuneesti jo paljon työtä, jota jatkettiin vuonna

2024. Asiantuntijamme olivat mukana myös kehittämässä valtakunnallista mallia ilmiön hillitsemiseksi.

Mitkä olivat vuoden 2024 onnistumiset, mistä olet erityisen ylpeä?

Olen iloinen siitä, että Kunta10-henkilöstökyselyn mukaan henkilöstön suositeluindeksi parani huomattavasti: yhä useampi suosittelisi meitä työpaikkana. Henkilöstön saatavuus parani monessa nimikkeessä, etenkin psykologien rekrytoinnissa.

Saimme alkuun kansainväliset rekrytoinnit Espanjasta varhaiskasvatuksen tehtäviin. Leikkipuistojen juhlavuosi, 110 vuotta toimintaa, toi tapahtumia koko kaupunkiin ja uuden teemaleikkipuiston Ruoholahteen. Pohjoismainen Yhtenäiskoulu eli Nordiska Skolan aloitti toimintansa pitkän taustatyön jälkeen ja tarjoaa nyt koulutusta koko kaupungin 1.–9. luokkalaisille. Konepajan lukio käynnistyi uudella konseptilla, jossa tehdään paljon työelämäyhteistyötä.

Toisella asteella ristiinopiskelun rakenteet ovat nyt valmiit, ja tutkintojen ristiinopiskelu lukioiden, Stadin ammatinopiston ja vapaan sivistystyön kesken alkoi vauhdikkaasti. Muutos, jossa ammatillisen koulutuksen voi aloittaa jo kesken lukuvuoden, kuten kesällä, on koettu mielekkääksi. Näin myös valmistuminen aikaistuu. Myös toisella asteella kodin ja koulun yhteistyötä lisättiin, ja etenkin vieraskielisiä perheitä saatiin entistä vahvemmin mukaan toimintaan ja sen suunnitteluun.

Työväenopistojen kurssitarjonta kasvoi, mutta silti opiskelijoita olisi enemmän kuin mukaan mahtuu. Erityisesti kielikurssien suosio kasvoi entisestään.

Monet hankerahoitukset päättyivät, mutta tarveperustainen rahoitus jatkuu. Sen vaikuttavuutta seurataan entistä tarkemmin ja käytetään välineenä vahvimmin niillä alueilla, missä sosioekonomiset olosuhteet ovat lapsille tai perheille haastavimpia.

Mitkä olivat vuoden suurimmat haasteet ja miten niihin vastattiin?

Tietomurto, joka kohdistui Helsingissä pääosin kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan, oli järkytys. Reagoimme kertomalla tapahtuneesta välittömästi ja tarttumalla heti toimeen tilanteen korjaamiseksi.

Koko tietovarastomme läpikäynti ja tietoturvan varmistaminen vaati paljon työtä ja osaamista. Viestinnällä oli tärkeä rooli huoltajille ja muille kaupunkilaisille tiedottamisessa. Perustimme muun muassa nopeasti puhelin- ja sähköpostipalvelun. Teimme yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden ja viranomaisten kanssa ja laadimme ajantasaiset sisäiset tietoturvaohjeistukset. Opimme perusteellisesti tietoturvan merkityksen, ja nyt jokainen tietää, miten tärkeätä asiasta on kysymys.

Millaista kehitystyötä tehtiin vuonna 2024?

Keskittyminen on olennaista oppimisen kannalta, ja siksi kiinnitimme huomiota aivoterveeyteen. Digitaalisuudesta on hyötyä ja haittaa: digitalisaatio osana oppimista ja viihdekäyttö ovat kaksi eri asiaa. Yhteistyömme Aivoterveysliiton kanssa eteni. Koulujen järjestyssäännöt uusittiin niin, ettei kännyköitä käytetä tunneilla ilman erityistä syytä. Helsinki haluaa olla edelläkävijä luomassa op-

pimiselle rauhaa, jotta tunne- ja vuoro-vaikutustaitojen ja lukemisen kaltaiset perustaidot saadaan haltuun.

Tutkijoiden, kuten Aalto-yliopiston kanssa, teemme yhteistyötä tarveperusteisen rahan käytöstä lukemisen oppimisen tuen tehostamiseksi.

Pormestarin perustamassa suurten kaupunkien Allianssi-yhteistyössä olemme mukana segregaatian ehkäisyä ja henkilöstön saatavuutta käsittelevissä ohjelmaryhmissä.

Mitä muuta merkittävää vuodesta haluaisit mainita?

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT ja alan pääsopijajärjestöt keräävät vuosittain kehittämistekoja kunnista ja hyvinvointialueilta Tekojen tori -portaaliiin. Tärkeissä töissä -gaalassa palkitaan innostavimmat kehittämisteot. Vuonna 2024 Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala oli yksi palkinnon saajista. Palkittu teko oli henkilöstövajeesta kärsineen varhaiskasvatukseen nopean avun yksikön perustaminen. Yksikkö välittää sijaisia akuutteihin tarpeisiin, ja palvelu toi yksiköihin työrauhaa ja pysyvyyttä. Hyvien tulosten ansiosta toimintamalli päätettiin vakiinnuttaa vuonna 2023.

Viestintä suuntasi vuoden aikana resursseja siihen, että arjen hyvät teot tulivat näkyviin jakamalla tietoa toimialan sisällä, ja vaikutimme myös yhteiskunnallisesti kantaa ottamalla.

Millainen on suunta tulevaisuuteen?

Vastaamme perustehtävästämme vanhalta ja asiantuntevalta pohjalta. Vahvistamme yhteistyötä perheiden kanssa ja puutemme mahdollisuuksien mukaan lasten ja nuorten toimintaympäristön asioihin, joissa kehitystarve on ilmeinen. Kiinnitämme huomiota etenkin syrjäytymisen kokemusten vähentämiseen.

Seuraamme tutkimustiedon avulla entistä tarkemmin lasten ja nuorten hyvinvointia ja segregaatian ehkäisemisen vaikutuksia ja oppimistuloksia. Otamme käyttöön toimia, joilla autamme heitä menestymään. Joskus pienikin interventio riittää: kertautuessaan sillä on suuri vaikutus.

Kiitän henkilöstömme ammattitaitoa ja kehitysmuotoisuutta! Olennaiset asiat ja niiden merkitys nähdään selkeästi, mikä mahdollistaa kehityksen oikeaan suuntaan. Teimme paljon arjen työtä ja suunnittelimme tulevaa varmistaaksemme jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuuden oppia ja löytää paikkansa osana yhteiskuntaa.

2. Strategia

Helsingin kaupungin Kasvun paikka- -kaupunkistrategian yhtenä painopisteenä on tehdä Helsingistä maailman paras ja yhtenvertaisin paikka oppia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta sekä vapaasta sivistystyöstä. Toimiala palvelee helsinkiläisiä yli 600 toimipaikassa noin 15 000 työntekijän osaamisella. Helsingin kaupungin Kasvun paikka -strategia-kausi jatkuu vuoteen 2025.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset strategiaa edistävät nostot ovat:

1. Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä.
2. Hyvinvointi.
3. Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.
4. Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin.

2.1 Strategian toteuttaminen vuonna 2024

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla oli kaksi kaupunkistrategiasta johdettua sitovaa tavoitetta vuodelle 2024. Niitä toteutettiin käytännössä palvelukokonaisuuksien omien tavoitteiden kautta. Saavutimme **sitovat tavoitteemme** seuraavin tuloksin:

1. Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa.
  - Varhaiskasvatuksen tavoite oli, että vähintään 80 % kohderyhmään valituista yksiköistä osallistuu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavaan koulutukseen. Tavoite saavutettiin tuloksella 100 %. Perusopetuksen tavoite oli, että vähintään 80 % kouluista käyttää vähintään yhtä sovittua tunne- ja vuorovaikutustaito-ohjelmaa. Tavoite saavutettiin tuloksella 99 %.

2. Luodaan rakenteet toiseen asteen opiskelijoiden ristiinopiskelun mahdollisuuksien lisäämiseksi.

- Ristiinopiskelun rakenteet on luotu ja niiden olemassaolo todennettu. Ensimmäiset opiskelijat kaupungin lukioista ja Stadin ammattiopistosta ilmoittautuivat muun kuin oman koulutusmuotonsa opintoihin, suorittivat opinnot, opinnot arvioitiin ja opintosuoritukset hyväksiluettiin osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Kaupunkiyhteiset toiminnalliset tavoitteet:

1. Lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä.
  - Kaupunkiuudistusalueilla toteutettiin Harvard-valmennus, jonka avulla paneuduttiin lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta haastavien ilmiöiden juurisyihin. Osana valmennusta tunnistettiin toimenpiteitä, joiden avulla

voidaan vahvistaa lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusta. Lasten ja nuorten alueelliset yhteistyöverkostot valitsivat toteutettavaksi alueen ilmiöihin vastaavat toimenpiteet, joiden toteuttamista jatketaan vuonna 2025.

2. Kaupungin toimintojen tuottavuutta parannetaan digitalisaation, tilatehokkuuden ja prosessitehokkuuden keinoin.

- Tavoite oli kohdentaa varhaiskasvatuksen kasvatus- ja koulutushenkilöstön määrää aiempaa tasaisemmin päiväkotien, yksiköiden ja alueiden välillä ja siten nostaa lasten ja aikuisten suhdelukua puolella prosenttiyksiköllä. Tämä ei toteutunut kokonaan, sillä lasten ilmoittamattomat poisolot kasvoivat ja henkilöstötilanne parantui, joten suhdeluku (käyttöaste) jäi edellistä vuotta pienemmäksi.

3. Torjutaan ilmastomuutosta ja ympäristövaikutuksia muun muassa kiertotalouden, resurssitehokkuuden sekä ilmastokasvatuksen keinoin.

- Tavoite oli kasvattaa Stadin AO:n valinnaisten kestävän tulevaisuuden opintojen määrää yli viisi prosenttia verrattuna vuoden 2023 tulokseen, mikä saavutettiin.

4. Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä.

- Tavoite oli lisätä vieraskielisten seniориopiskelijoiden määrää vapaassa sivistystyössä, ja se saavutettiin. Heille suunnattujen kurssien määrä kasvoi 218:aan (137 vuonna 2023).

2.2 Muut keskeiset strategianostot

Koulutus 2030, Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot

Koulutus 2030 konkretisoituu palvelukokonaisuuksien omista toimintasuunnitelmissa. Se on osa Kasvun paikka-kaupunkistrategiaa ja kytkeytyy myös tavoitteeseen lisätä tiedolla johtamista.

Koulutus 2030 Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot kokosi yhteen koulutuksen tulevaisuuden tahtotilan osallistamalla laajasti kaupunkilaisia, oppijoita ja koulutuksen ammattilaisia viime vuosina. Raportti julkaistiin helmikuussa 2024. Työn tuloksena laadittuja yhteisiä tavoitteita lähdettiin viemään eteenpäin ottamalla huomioon tulevaisuuden taidot kaikessa kasvatuksen ja koulutuksen arjen toiminnassa.

Helsinki haluaa profiloitua oppimisen pääkaupungiksi ja yhdistää ihmisiä keskustelemaan siitä. Haluamme, että jokainen pääsee toteuttamaan potentiaaliaan täysimittaisesti koko opinpolun ajan. Teemaa pidettiin esillä paitsi omista toimissamme

myös kansainvälisillä areenoilla, kuten ensimmäisessä Helsinki Education Capital tapahtumassa, johon osallistui koulutusvaikuttajia eri maista ja jossa kuultiin laajasti myös nuorten näkemyksiä.

Verkostoiduimme myös osallistumalla eurooppalaiseen kaupunkien ja alueiden viikkoon, jossa linjattiin koulutuksen tulevaisuutta. Huhtikuussa Helsingissä pidettiin Eurocities-järjestön työryhmätapaaminen, jossa teimana

oli segregaatien ehkäisy. Tapahtumissa saimme paitsi jakaa kokemuksia ja näkemyksiä myös kerryttimme tietoa, jota hyödynsimme omien painopisteidemme valinnassa tuleville vuosille.

Segregaation ehkäisy

Helsingissä tehdään määrätietoisesti työtä segregaatien ehkäisemiseksi peruspalveluissa ennaltaehkäisevästi sekä segregaatia lieventävillä toimenpiteillä, kuten tarveperustaisen rahoituksen

tuksen oikealla kohdentamisella. Vuonna 2024 rahoitusta käytettiin 12 333 000 euroa (8 033 000 euroa vuonna 2023). Olemme jatkaneet alueellisen työn vahvistamista, esimerkiksi alueellisen johtamisen tietopohjaa ja kodin ja koulun yhteistyötä kehittämällä. Osana Kaikkien koulu -hanketta tavoite on kehittää koko kaupungille yhteinen toimintamalli koulujen välisten erojen tasaamiseksi ja alueellisen eriarvoistumisen hidastamiseksi. Tiivistimme päiväkotien ja koulujen huoltajayhteistyötä ja vahvistimme toimiviksi havaittuja keinoja kotien osallistamiseksi.

Kotouttamisen palveluissa teimme työtä vieraskielisten perheiden mukaan saamiseksi toimintaan. Tunnistimme erityisesti tukea tarvitsevia väestöryhmiä, järjestimme kotivanhempien kielikoulutusta ja kehitimme kaupunkiyhteisesti kesätöimintää maahanmuuttajaperheille. Leikki-
puistojen Tervetuloa perheet toimintaa, johon liittyy muun muassa lukutaidon kehittäminen koko perheelle, tarjottiin kahdella kaupunkiudistusalueella, ja monialaista yhteistyötä jatketaan ja laajennetaan vuonna 2025. Viestintä tarjonnasta onnistui hyvin, ja saimme paljon osallistujia.

Turvallisuuden vahvistamista

Vahvistimme toimintaympäristön turvallisuutta tiivistämällä monialaista yhteistyötä poliisin, lastensuojelun ja sovittelemisen kanssa. Osana jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisy -hanketta

yhteistyölle rakennettiin toimialatasoinen toimintamalli siitä, milloin ja miten otetaan yhteys viranomaisiin. Myös toimialan sisällä vahvistettiin monialaista yhteistyötä toimintaympäristön turvaamiseksi kiusaamisen, häirinnän, väkivallan ja vihapuheen ehkäisyyn ja puuttumiseen liittyen.

Toimialan työ pohjautuu vahvasti alueelliseen työhön ja johtamiseen: alueellisissa verkostoissa huolehditaan, että palvelut vastaavat kunkin alueen tilanteisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Yksi tavoitteista on lasten ja nuorten turvallisuuden kokemuksen vahvistaminen. Vuonna 2023 toteutettua Bloomberg-Harvard-työtä jatkettiin osana lasten ja nuorten alueellisia yhteistyöra-kenteita. Lasten ja nuorten turvallisuuden kokemuksesta sekä perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä edistettiin siten, että jokainen alue tunnisti puuttumista vaativat ilmiöt ja määritteli toimenpiteet niiden ratkaisemiseksi. Työtä jatketaan vuonna 2025.

Lukemisen pääkaupunki

Lukutaidolla on keskeinen merkitys oppimiseen, ja siksi systemaattinen lukutaitotyö on toimialan tärkeä strateginen painopiste.

Lukuvalmiuksia kehitettiin varhaiskasvatuksessa tiivistämällä kirjastoyhteistyötä entisestään. Yksiköiden kehittämispäivissä oli ohjelmaa lukuinnon vahvistamiseen ja lukijuuden pohtimiseen.

Monilukutaidon ja digiosaamisen polku valmistui, ja se viitoittaa erilaisten tekstien ymmärtämisen opetusta tulevina vuosina. Tarveperustaisella rahoituksella palkattiin yksikkö-S2-opettajia tukemaan monikielisten lasten kielen oppimista ja lukutaidon valmiuksia.

Perusopetuksessa kehitimme suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaprosessia koulutulokkaille ja koulutimme siihen opettajia. Työmme noteerattiin kansallisella tasolla, kun lukutaidon ja kielitietoisuuden kehittäjäopettajista Keinutien ala-asteen opettaja Johanna Lehtinen sai kutsun presidentin itsenäisyyspäivän juhliin. Taitavasti tulevaisuuteen -hankkeen projektiasiantuntijat kiersivät 30 koulussa jakamassa hyviä käytänteitä heikosti kieltä osaavien osallisuuden, kielitaidon ja hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Käynnistimme Aalto-yliopiston sekä Turun ja Jyväskylän yliopistojen kanssa tarveperusteista rahoitusta saavien koulujen kakkosluokkalaisille tutkimuksen, johon kuuluu vuosia jatkuva lukutaidon kehityksen seuranta. Tutkimus on osa Suomen Akatemian Koulutuksen tulevaisuus (EDUCA)-lippulaivahanketta, joka edistää koulutuksen kehittämistä monitieteellisen tutkimustiedon avulla.

Toisella asteella tärkeä painopiste oli kirjaston ja toisen asteen yhteistyön kehittämiseksi, kun kaupunginkirjasto sai AVI:lta rahoitusta toimintaan. Pilotointi kirjastolaisten erilaisia jalkautumisia

oppilaitoksiin, kuten pop up -vierailuja lukion hyvinvointikahveille tarjoamaan kirjastokortteja ja kirjastoautovierailuja Stadin AO:n lukuviikoille. Olemme luomassa yhteistyösopimusta kirjastopalveluiden ja toisen asteen välille, jotta toimintaan varataan riittävät resurssit jatkossakin.

Lapsiystävällinen kunta

Unicef myönsi Helsingille ensimmäisenä pohjoismaisena pääkaupunkina Lapsiystävällinen kunta -palkinnon työstämme lapsivaikutusten arvioinnissa. Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Toimialamme on vahvasti sitoutunut mallin tavoitteisiin, joita toteutettiin vuonna 2024 muun muassa järjestämällä henkilöstölle koulutuksia lasten oikeuksista ja yhdenmukaistamalla lapsivaikutusten arviointia kaikilla osa-alueilla. Esimerkiksi perusopetuksessa otettiin käyttöön systemaattinen malli S2-oppilaiden suomen kielen taidon tukemiseen ja osaamisen arviointiin.

Helsinki haluaa olla kunta, jossa lapsia ja nuoria kuullaan ja heidän aloitteensa otetaan tosissaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana nuorisoneuvostojen toiminnassa ja muilla foorumeilla, joissa lapsia ja nuoria kuullaan.

Muita strategiaa edistäneitä toimia vuonna 2024

Vuonna 2024 Helsinki oli aktiivisesti mukana vaikuttamassa tuleviin koulutusta koskeviin lakimuutoksiin ja antamalla lausuntoja muutoksiin, joista merkittävimpinä on perusopetuksen uudistus sekä oppimisen tuen muutokset eri koulutusasteilla.

Pohjoismainen yhtenäiskoulu (Nordiska Skolan) aloitti toimintansa Käpylässä. Se tarjoaa luokkien 1–9 opetusta suomeksi ja ruotsiksi eikä edellytä aiempaa kielen osaamista. Suomen ensimmäinen pohjoismaiseen yhteistyöhön perustuva ja pohjoismaista identiteettiä rakentava koulu sai enemmän hakijoita kuin kouluun voitiin ottaa.

Ilmastomuutokseen liittyvää työtä tehtiin erityisesti Stadin AO:ssa, jossa ollaan jo pitkällä siinä, miten digisiirtymää voidaan hyödyntää ja miten taitojen edistäminen saadaan mukaan toiminnan rakenteisiin. Stadin AO:n valinnaisten kestävä tulevaisuuden opintojen määrä kasvoi yli viisi prosenttia verrattuna vuoden 2023 tulokseen. Yhteisissä tutkinnon osissa korostuvat sosiaaliseen kestävyys, osallisuuteen ja kiertotalouteen liittyvät valinnat.

Varhaiskasvatuksen ympäristötietoisuutta kasvattava Kettu-malli on ollut onnistunut, ja se laajeni perusopetuksen alkuluokille. Työ nojaa kestävä kehityksen eurooppalaiseen kehukseen, jossa on määritelty, millaisia taitoja lasten, nuorten ja aikuisten tulisi omata, jotta voidaan rakentaa kestävämpää tulevaisuutta.

Yhteistyössä kansallisen Aivoliiton kanssa kävimme keskustelua digilaitteiden käyttöön liittyvistä haasteista ja ratkaisuista ja ikäkausittain sopivista toimintamalleista. Arabian peruskoulussa

toteutimme pilotin, jossa tutkittiin, miten pienillä toimenpiteillä voidaan edistää harkitumpaa kännykän käyttöä. Esimerkiksi välitunnit olivat kännykättömiä, ja lapsille järjestettiin muuta ohjelmaa. Pilotin osoitti hyviä tuloksia muun muassa keskittymisen parantumisessa ja lasten hyvinvoinnissa. Digitaalisten laitteiden ja terveysvaikutusten yhteyden tutkimisessa Helsinki on tehnyt uraauurtavaa työtä ja oli mukana vuonna 2024 myös opetushallituksen ja THL:n kutsumassa keskustelussa valtakunnallisista suosituksista, ja työ jatkuu.

Edistimme englanninkielisiä palveluja ja kaksikielistä opetusta, joka kehittämissä Helsinki koordinoi valtakunnallista kehittäjäverkkoa.

OECD:n sosiaalisia ja tunnetaitoja koskevan kansainvälisen tutkimuksen tulokset julkaistiin keväällä. Tutkimus mittasi 10- ja 15-vuotiaiden taitoja tehtävien suorittamisessa, tunteiden säätelyssä, toiminnassa ja vuorovaikutuksessa, avoimuudessa ja yhteistyössä. Helsinki osallistui myös tutkimuksen ensimmäiseen kierrokseen 2019. Sen tuloksiin verrattuna helsinkiläisten oppijoiden raportoimat tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat heikentyneet. Tämä on mahdollisesti koronan seurausta. Kouluterveyskyselyn perusteella Helsingin tulokset ovat paremmat kuin muualla Suomessa.

3. Palvelukokonaisuudet vuonna 2024

3.1 Varhaiskasvatus

Vuonna 2024 panostimme inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja lapsen tuen toteutumisen vahvistamiseen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemiseen.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen piirissä oli vuonna 2024 keskimäärin 25 724 (25 721 vuonna 2023) lasta. Vuonna 2024 kaupungin suomenkielisiä päiväkoteja oli 283 (285), joissa oli 25 032 (24 988) lasta. Perhepäivähoidossa oli 358 (412) lasta. Maksusitoumusasiakkaita oli 33 (70). Leikkipuistojen avoimen varhaiskasvatuksen kerhoihin osallistui 301 (251) lasta. Lisäksi kotihoidon tukea sai 4 106 (4 982) ja yksityisen hoidon tukea 3 214 (3 298) kuntalaista.¹

Vuonna 2024 tarjosimme varhaiskasvatuksen palveluita suunnitellulla tavalla ja kehitimme toimintaamme erityisesti lasten tuen toimeenpanossa ja alueellisessa työssä.

Inklusiivista toimintakulttuuria vahvistettiin monin toimenpitein. Päiväkotien johtajille ja varajohtajille järjestettiin koulutuksia inklusiivisen toimintakulttuurin johtamisesta, ja alueelliset projektisuunnittelijat vahvistivat kaikkien ammattiryhmien osaamista varhaiskasvatustyöskentelystä.

Lisäksi kaikilla varhaiskasvatusalueilla on työskennellyt kaksi KAMU-varhaiskasvatuksen opettajaa lapsiryhmissä mallintamassa ja yhteiskehittämässä pedagogista toimintaa.

Vahvistimme kolmitasoisen tuen prosesseja ja pedagogiikkaa eri ammattiryhmien näkökulmasta. Tuen seuranta ja arviointia edistettiin koulutuksin sekä uusien tukimateriaalien avulla. Varhaiskasvatuksen erityisopettajille järjestettiin erityisesti konsultoivaa roolia ja yhteisopettajuutta vahvistava prosessikoulutus, johon osallistui yli 60 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Ryhmätasoiseen lapsen tuen toteuttamiseen lisättiin vaihtoehtona mahdollisuus palkata ryhmään yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja lisää ryhmäkoon pienentämisen sijasta.

Vuoden 2024 sitovana tavoitteena oli vahvistaa henkilöstön osaamista lasten ja tunnevuorovaikutustaitojen lisäämiseksi. Tavoite toteutettiin kohdentamalla osaan varhaiskasvatustyöskentelystä henkilöitä lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavia koulutuksia, teemoinaan muun muassa sensitiivinen vuorovaikutus, kiusaamisen ehkäisy ja positiivinen pedagogiikka. Tavoitteena oli, että vähintään 80 prosenttia kohderyhmään valituista yksiköistä osallistuu koulutukseen, mikä saavutettiin kirkkaasti. Saavutimme

myös toiminnallisen tavoitteemme lukutaidon vahvistamisessa: yksiköissämme käytettiin yhteisiä menetelmiä ja lukutarjontaa edellisvuoden tapaan.

Leikkipuistojen juhluvuosi

Vuosi 2024 oli juhluvuosi: Helsingin leikkipuistotoiminta täytti 110 vuotta. Sen juuret ovat 1800-luvulla, jolloin kaupungin väkiluku ja rakentaminen kasvoivat voimakkaasti. Lasten leikeille tarvittiin tilaa pienten ja isojen asukkaiden hyvinvoinnin kasvattamiseksi. Juhlavuoden kunniaksi järjestimme tapahtumia ja

tempauksia. Avajaiset pidettiin Kansalaistorilla, jossa mukana oli kaupungin ja valtion ylintä johtoa, ja alan tekijät saivat leikkiministerin ansiomerkin.

Leikkipuistojen iltapäivätoiminta jatkui edellisen vuoden tapaan. Siihen osallistui 2 300 (2 259 vuonna 2023) lasta. Kesäleikkipuistojen toiminnassa pidimme entistä useampia leikkipuistoja avoinna ja erityisesti kaupunkiuudistusalueilla laajensimme niiden toimintaa segregaatiosuhteiden ehkäisemiseksi. Järjestimme lukuaikuisia lukemaan lapsille satuja sekä teimme onnistuneen kokeilun kaupungin

sotepalveluiden kanssa: vanhusten palvelutaloista tuli asukkaita ruokailemaan lasten kanssa.

Syksyllä avasimme Helsingin ensimmäisen teemaleikkipuiston Ruoholahteen, tietokoneiteemalla. Tavoittemme on lisätä teemaleikkipuistoja etenkin kaupunki-uudistusalueille.

Alle kolmivuotiaiden lasten määrän kasvu varhaiskasvatuksessa taittui. Syinä olivat yleinen syntyvyyden lasku ja perhevapaaudistus, jonka tarkoitus on tasata perhevapaata isän ja äidin kesken lisäämällä vanhempien yhteenlaskettuja perhevapaapäiviä. Vuonna 2024 osallistumisaste oli 61 % (63 % vuonna 2023)².

Vuoden 2024 kehitystoimia

Kehitimme johtamisrakennettamme muun muassa esihenkilöiden ja henkilöstön hyvinvoinnin, pito- ja vetovoiman lisäämiseksi sekä kelpoisuusvaatimukset täyttävän henkilöstön saatavuuden edistämiseksi. Käynnistimme maaliskuussa päiväkotien apulaisjohtajapilotoinnin. Pilotoinnin päätavoite on kehittää, vahvistaa ja rakentaa Helsingin varhaiskasvatukseen uutta päiväkotien johtamisrakennetta, jolla vahvistetaan työhyvinvointia ja pedagogisen johtamisen toteutumista. Apulaisjohtamisen mallista saatiin hyviä kokemuksia. Uuteen tehtävään luotiin oma pedagogisen johtamisen tehtäväkuva perehdytyksiin, ja se herätti hakijoiden kiinnostusta ja kasvatti vetovoimaamme.

Toimialan vuonna 2023 käyttöön otama osallisuussuunnitelma keskittyy vahvistamaan osallisuuden kokemusta oppijoiden, huoltajien ja henkilöstön arjessa. Vahvistimme osallistamista eri toiminnoissa, kuten tilahankkeiden suunnittelussa. Kehitimme lapsiystävällistä tilasuunnittelua ja lapsivaikutusten arviointityökalua osana palvelu- ja tilaverkkoja.

Pitäjänmäen päiväkoti Taneliin keskittiin viittomakielinen varhaiskasvatus ja esiopetus sekä niihin erikoistuneita opettajia ja lastenhoitajia 1.8.2024 alkaen. Sinne voivat hakea sekä viittomakieliset lapset että heidän sisaruksensa, muiden hakijoiden lisäksi.

Henkilöstön saatavuuden kehitys

Henkilöstön saatavuustilanne oli vuonna 2024 edellisiä vuosia parempi. Eri opettajaryhmien alkuvuonna saamat palkan korotukset osaltaan houkuttelivat uusia opettajia, ja avoimiin paikkoihin saatiin enemmän päteviä hakijoita. Opettajien ja lastenhoitajien osalta tilanne parani, mutta erityisopettajista on edelleen pulaa.

Pormestarin asettaman varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden koordinaatioryhmän kaksivuotinen toimintakausi päättyi. Loppuraportin mukaan ryhmän työ mahdollisti yli toimialan rajojen ulottuvat ketterät ratkaisut ja tuotti onnistumisia esimerkiksi oppisopimusten

määrän huikeana kasvuna, kansainvälisen rekrytoinnin aloittamisena, osaajien poluttamisena alalle yhteistyössä työllisyyspalveluiden kanssa sekä edunvalvonnassa valtakunnallisissa koulutus päätöksissä. Niiden vaikutus kelpoisuusvaatimusten täyttävän henkilöstön saatavuuteen Helsingissä on olennainen.

Henkilöstön saatavuuden kysymyksiä käsitellään valtakunnallisesti myös Peteri Orpon hallituskaudella perustetun kuuden suurimman kaupungin yhteisen Allianssin kautta. Vaikuttamissuunnitelman tavoitteita on edistetty myös muissa sidosryhmätapaamisissa ja keskusteluissa niin kaupungin sisällä kuin laajemmin. Esiin nostamamme teemat varhaiskasvatuksen opettajan tutkintoon johtavien aloituspaikkojen edistämisestä sekä työn ohessa varhaiskasvatuksen opettajan tai -sosionomin tehtävään pätevoitymiseen panostamisesta saivat hyvin näkyvyyttä ja päätyivät osin myös lopulliseen hallitusohjelmaan ja vuoden 2025 talousarvioesitykseen.

Kuuden suurimman kaupungin kanssa työstettiin ratkaisuesityksiä korkeasti koulutettujen osaajien henkilöstöpulan helpottamiseksi. Kehittämishajelmassa kehitetään ja pilotoidaan tilauskoulutusmalli, jossa kaupungin varhaiskasvatuksen alan työntekijöitä koulutetaan varhaiskasvatuksen opettajiksi tai sosionomeiksi.

Arviointeja ja auditointeja

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvin Valssi-arviointimallin käyttöä jatkettiin vuonna 2024. Valssi on Karvin ylläpitämä valtakunnallinen varhaiskasvatuksen arviointijärjestelmä.

Vuoden teemoina olivat aluepäälliköille, päiväkodin johtajille ja varhaiskasvatuksen hallinnon asiantuntijoille kohdennettu lasten tuen paikalliset linjaukset -arviointikokonaisuus sekä lapsen emotionaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden tukeminen -kokonaisuus, joka kohdistui auditointeihin yksiköihin. Auditoinnit toteutettiin varhaiskasvatusyksiköissä maaliskuussa 2024. Auditoitavia yksiköitä

² Osallistumisaste on laskettu 1-2-vuotiaista ja väestötiedoissa on käytetty ennakkoväkilukua.

valikoitiin kaksi jokaiselta varhaiskasvatusalueelta, joita on yhteensä 18.

Arviointien ja auditointien tuloksien pohjalta kehittämiskohteiksi tunnistettiin muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajien riittävyys. Vahvuusiksi tunnistettiin muun muassa sitoutunut henkilökunta ja lasten sensitiivinen kohtaaminen. Vastausten pohjalta johtajat pystyvät kohdentamaan kehitystoimia entistä tarkoituksenmukaisemmin, mikä vahvistaa laatutyötämme ja kokoaa entistä tarkempaa ja yhdenmukaisempaa tietoa kaupunkitasolla.

Muita vuoden tapahtumia

Yksityisen hoidon tukea korotettiin vuoden 2024 aikana siten, että päiväkotihoidossa olevasta alle 3-vuotiaasta lapsesta maksetaan 60 euroa ja yli 3-vuotiaasta 75 euroa kuukaudessa. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa yksityisen hoidon tuen korvaus on 75 euroa. Yli 3-vuotiaan lapsen perhepäivähoidon korvaus on 10 euroa. Korotusten tarkoitus on vahvistaa perheiden mahdollisuuksia valita yksityinen varhaiskasvatus ja tukea palveluntuottajien toimintaedellytyksiä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärä ei kuitenkaan noussut tavoitteen mukaisesti. Syitä tähän olivat perheiden talouteen vaikuttava yleinen kustannusten nousu ja valtakunnallinen kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentuminen.

Kaupungin strategian mukaan varhaiskasvatuksen saatavuutta vahvistettiin yksityisen hoidon tuen korotuksella. Näin varmistetaan ja turvataan monipuolinen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonta. Yksityisen hoidon tuen korotuksen arvioitiin lisäävän yksityisen varhaiskasvatuksen käyttöä.

Varhaiskasvatusjohtaja ja aluepäälliköt jatkoivat Mitä meille kuuluu -kierroksia päiväkodeissa. Keskustelut liittyivät työyhteisön hyvinvointiin, työn iloon ja pitovoimaan sekä käytännön tilanteisiin. Tapaamiset ovat olleet tärkeitä ja hyödyllisiä henkilöstön ja johdon vuorovaikutuksessa.

Valtakunnallinen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyi, ja kansallinen seurantaraportti tuloksineen julkaistaan vuonna 2025.

Kaskon operatiivisen johtamisen muuttamista vuodelle 2025 valmisteltiin, samoin uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönottoa. Varhaiskasvatuksen Asti-järjestelmästä siirrytään Edlevoon vuonna 2025.

Kustannukset kasvoivat edelleen pääasiassa henkilöstökulujen ja yleisen hintojen nousun myötä. Ostopalveluissa ne näkyivät muun muassa vuokratyövoimakulujen kasvuna.

3.2 Suomenkielinen perusopetus

Vuonna 2024 edistymme entistä systemaattisemmin useissa asioissa, kuten oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisen tukemisessa. Turvallisuusasioihin kiinnitettiin erityistä huomiota.

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä Helsingissä oli 44 097 (43 453 vuonna 2023) kaupungin 88 koulussa. Erityisoppilaiden osuus oppilaista pienehieman: vuonna 2024 erityisopetuksen oppilaita oli 6 233 eli 14 % (15 % vuonna 2023) suomenkielisessä opetuksessa. Heistä lähikouluissa integroituina erityisoppilaina oli 49 % ja erityisluokilla 51 %. Vieraskielisten oppilaiden osuus oli 27 % (25 %).³

Vuonna 2024 edistimme kasvatuksen ja koulutuksen toimialan strategisia tavoitteita entistä systemaattisemmin ja konkreettisemmin. Erityisesti teimme sekä kaupungin toimijoiden yhteistä että koulukohtaista työtä oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja turvallisuuden vahvistamiseksi, joihin loimme rakenteita ja toimintamalleja oppilas- ja opiskelija-huollon kanssa.

Koulut valitsivat yhdeksästä strategisesta tavoitteesta kaksi, joihin syventyivät alueen ja oppilaiden tarpeiden pohjalta. Perusopetuksen strategiatarjottimen tavoitteet vuosille 2023–2025 ovat:

1. Koulumme rakenteet ja toimintatavat vähentävät sisäistä segregatiota.
2. Yhdessä opettaen jokainen lapsi oppii.
3. Lasten kasvatus on kumppanuutta.
4. Vahvistamme oppilaiden kouluyhteisöön kiinnittymistä ja läsnäoloa.
5. Aktiivisuus on osa jokaisen koulumme oppilaan jokaista koulupäivää.
6. Kehitämme yhteisöllisyyttä tukevia toimintarakenteita.
7. Tuemme oman työn johtamista, työhyvinvointia sekä palautumista osaamista kehittämällä.
8. Kehitämme koulumme kielitietoista pedagogiikkaa siten, että kaikessa toiminnassa huomioidaan kielen keskeinen rooli ja merkitys.
9. Koulussa vahvistamme aktiivisesti lukemisen kulttuuria yhteistyössä kirjastojen kanssa

Hyvinvointitavoitteessa jatkoimme panostusta tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetukseen. Perusopetuksen sitovana tavoitteena oli, että vähintään 80 % kouluista ja seurantaan valituista vuosiluokista käyttää opetuksessa jotain sovittua ohjelmaa. Tavoite ylitettiin reilusti, tulos oli 99 %.

Hyvinvointitavoitteessa jatkoimme panostusta tunne- ja vuorovaikutus- taitojen opetukseen.

S2-opetuksessa otimme käyttöön mallin, jolla tuetaan ja seurataan muiden kuin äidinkielenomaisien suomenkielisten oppilaiden kielitaidon kehittymistä, tavoitteena taitojen varmistaminen ja S1-oppimäärään siirtymisen tehostaminen.

Palkkasimme vuosiluokille 7.–9. 24 kouluvalmentajaa vuonna 2024. Kouluvalmentaja on muun henkilökunnan apuna koulunkäynnin tukemisessa, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa sekä muun muassa kiusaamisen ja poissaolojen ehkäisyssä. Keskeisenä tavoitteena on oppilaiden kouluun kiinnittyminen. Seurasimme poissaoloja järjestelmällisesti, missä tietojohtamisen myötä käyttöönotetut tietotyöpöydät olivat tärkeä apuväline.

Perusopetuksessa toimii 11 monikielistä ohjaajaa. Viiden jo aiemmin vakinaisessa työsuhteessa olleen monikielisen ohjaajan lisäksi perusopetuksessa aloitti viisi vakinaista monikielistä ohjaajaa sekä yksi määräaikainen ohjaaja. Suurimmat kielitarpeet perusopetuksessa ovat somalin, arabian ja venäjän kielet, joiden osaamista monikieliset ohjaajat edustavat.

Sekä oppilaiden että henkilöstön turvallisuuteen panostettiin vuonna 2024 koko toimialalla. Jengiytymistä ja rikollisuutta sekä muita epätoivottuja ilmiöitä ehkäistään monin keinoin kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Henkilöstöä koulutettiin häiriökäyttäytymiseen puuttumiseen. Oppilashuollon lisäksi toimia toteutettiin ja johdettiin perusopetuksen sisällä.

Elokuussa 2023 voimaan tullutta poissaolojen seurantaan ja ennaltaehkäisyyn liittyvän lakimuutoksen käytäntöön viemistä jatkettiin vuonna 2024 yhdessä koulujen kanssa.

Helsinki oli mukana valtakunnallisessa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa vuosina 2023–2024. Esiopetuksen nähtiin vaikuttavan myönteisesti lasten oppimiseen sekä antavan työvälineitä opettajille oppilaiden opinpolun varmistamiseen.

Muun muassa segregatiion ehkäisemiseen tarkoitettujen tarveperusteisten rahoituksen vaikuttavuuden tutkimus käynnistettiin syksyllä 2024. Siinä selvitetään erilaisten yhteisopettajuuden toimintamallien vaikuttavuutta oppilaan lukutaidon kehittymiseen, ja otannassa oli 2. luokan oppilaita.

Perusopetuksessa alettiin valmistautua jo keväällä 2024 tulevaan oppimisen tuen lainsäädännön muutokseen ja valtioneuvoston asetuksen tuntijakomuutokseen.

³Oppilasmäärät ovat kahden laskentapäivän (20.9.) keskiarvoja. Kokonaisoppilasmäärät pitävät sisällään myös sairaalaopetuksen.

Opetussuunnitelma ja oppimisen tuki uudistuvat vuonna 2025 lakimuutoksen myötä. Taustalla ovat valtakunnallisesti laskeneet opetustulokset ja kasvanut erityistuen tarve. Tukitoimet ja rahoitus kohdistuvat aiempaa enemmän ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen sekä oppilaskohtaisiin toimiin. Laki sisältää myös kännykän käytön rajoitukset kouluissa. Uusi kansallinen opetussuunnitelma valmistuu helmikuussa 2025, ja lakimuutosten on tarkoitus astua voimaan elokuussa 2025.

Alueellinen työ

Kaupunki uudistusalueilla (Malmi, Malminkartano, Kannelmäki, Mellunkylä ja Meri-Rastila) kaupungin henkilöstön monialainen yhteistyö oli entistä systematisempaa. Alueellisten lasten hyvinvointiin keskittyvien ryhmien toiminta tiivistyi ja yhteistyö vahvistui.

Vuonna 2023 Helsinki oli mukana turvallisuuden tunteen vahvistamista koskevassa kansainvälisessä Bloomberg-Harvard-ohjelmassa. Vuonna 2024 alueelliset lasten ja nuorten hyvinvointiryhmien edustajat kävivät saman koulutuksen. Alueet valitsivat kolme kehitystoimenpidettä, jotka toteutetaan vuonna 2025.

Maahanmuuttajia palvelee Tervetuloa perheet -malli, jonka valtio kotoutumisen edistämiseksi rahoittaa. Mellunmäen ja Kannelmäen koulujen tiloissa järjestettiin

valmistavaan koulutukseen osallistuvien lasten perheille ohjattua toimintaa ja huoltajille matalan kynnyksen yhteistä tekemistä perheiden Suomeen kiinnittymiseksi. Toimintaa koordinoi kaksi projektiasiantuntijaa, jotka tekevät yhteistyötä muiden toimialojen ja palvelujen kanssa. Saimme huoltajia mukaan hyvin. Perhekerhon kokouksiin osallistui noin 15–40 aikuista ja lasta kerrallaan. Järjestimme myös kesätoimintaa.

Muita toimenpiteitä vuonna 2024

Lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi panostimme S2-oppilaiden kielitaidon kehittämiseen. Valmistavassa opetuksessa kehitettiin malleja, joilla kouluja tuettiin oppilaiden yleisopetukseen siirtymisessä. Vahvistimme kirjasto-yhteistyötä Kulttuuripolkujen kautta ja seurasimme koulukohtaisten tavoitteiden toteutusta aktiivisesti.

Vahvistimme liikunta- ja harrastustoimintaa. KouluPT-toimintaa oli kahdeksallatoista tarveperusteisen rahan indeksin täyttävällä koululla. Yhteistyössä henkilöstön ja oppilashuollon kanssa se kohdistettiin vähän liikkuviin nuoriin, myös huoltajan ja oppilaan aloitteesta. Toiminnassa mukana oli 348 oppilasta.

Henkilöstön veto- ja pitovoimatavoitteen saavutimme onnistumisia henkilöstön hyvinvoinnissa etenkin johtamisosaamista kehittämällä. Koulujen johtoryhmien koulutuksessa kartoitettiin ryhmien

osaamisalueet ja tarvittavat kehitystoimet, ja myös tämän toteutumista seurataan nyt systemaattisesti. Uusille opettajille tarjotaan perehdytyksessä mentorointia.

Luokanopettajien pätevyysaste nousi 89 prosenttiin (87 % vuonna 2023). Erityisluokanopettajien pätevyysaste on 68 %, ja 36 % viroista saatiin täytettyä. Kaksikielisistä luokanopettajista on myös pulaa. Tilannetta ratkottiin toimialan saattavuustiimin kanssa ja rekrytointeja saatiin hieman kasvatettua, mutta opettajien saatavuus vaatii edelleen panostusta.

Palveluverkko muuntuu kaupungin kasvun myötä

Palveluverkkoa tarkastellaan jatkuvasti kaupungin muuttuessa ja koulurakennusten korjaustarpeiden myötä. Oppilaaksiottoalueiden rajoja muutetaan tarpeen mukaan tarkastelemalla muun muassa väestöennusteita. Vuonna 2024 laadimme muutostilanteiden prosessin kuvauksen vastuujakoineen yhdessä oppimistilojen suunnittelutiimin kanssa.

Perusopetuksen oppilasmäärä Helsingissä on kasvanut vuodesta 2014 vuosittain merkittävästi. Vuonna 2024 kasvu tasaantui maltillisemmaksi. Suurimmat muutokset koskivat Kalasatamaa ja Kruununvuorenrantaa eli uusia alueita, joille on varmistettava palvelut ja tilat oikea-aikaisesti. Vetovoimaisen lähikoulun tavoitteen saavuttamiseksi esimerkiksi koulujen yhdistämistilanteissa henkilöstölle annettiin myös pedagogista tukea.

Verkkoa uudistaessa vahvistimme kaupunkilaisten osallisuutta muutoksiin esimerkiksi Pasilan, Vallilan ja Kallion alueella järjestämällä asukasiltoja ja hyödyntämällä Kerro kantasi -palvelua. Myös segregaatiorakokulma huomioidaan palveluverkon suunnittelussa. Samalla määritellään koulujen kokotarve tulevaisuudessa. Vuonna 2024 rakentamishankkeita, pääosin peruskorjauksia, oli käynnissä useita.

Kodin ja koulun yhteistyö

Alkuvuonna toteutettiin asiakaskysely, johon vastasi noin 8 000 oppilasta ja 4 000 huoltajaa. Tuloksista tiedotettiin elokuussa 2024. Huoltajien tyytyväisyys suomenkielisen perusopetuksen palveluihin oli edelleen hyvällä tasolla. Huoltajien vastausprosentti oli 26 % ja oppilaiden 52 %. Oppilaiden tyytyväisyys laski hieman (2024: 5,5 vs. 2022: 5,67,

asteikolla 1–7). Kodin ja koulun yhteistyön tason arvioitiin pysyneen ennallaan (2024: 6,02 vs. 2022: 6,04).

Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluu perusopetuksen palvelukokonaisuuteen. Kaupunkilaiset ovat voineet hakea paikkaa 1.–2. luokkalaisille ja luokkien 3.–9. erityisen tuen oppilaille iltapäivätoimintaan kevästä 2024 alkaen Wilma-järjestelmän kautta, erillisen hakulomakkeiden sijasta. Tämä helpotti sekä huoltajien että hallinnon työtä. Kaikki hakijat saivat paikan, ja ykkös- ja kakkosluokkalaisia osallistui toimintaan yli 10 000. Alkuvuonna toteutetussa asiakaskyselyssä iltapäivätoiminnan tulokset olivat erinomaisia. Kaupunkitason tulos pysyi samalla tasolla kuin edellisellä kerralla niin lasten kuin huoltajienkin vastauksissa.

Kaupunginosien monitoimitaloille, joissa toimii koulun ja päiväkodin lisäksi esimerkiksi nuoris- ja liikuntatiloja ja muita kaupungin eri toimialojen palveluita, luotiin yhdenmukainen talotoimikuntarakenne. Vuonna 2024 laadittiin perusopetuksen johdolla yhteistyössä nuorisopalveluiden ja varhaiskasvatuksen kanssa talotoimikunnan käsikirja, joka opastaa, miten talo toimii käytännössä ja miten yhteiset asiat hoidetaan. Käsikirja on syksystä 2024 alkaen käytössä kaikissa yhteiskäyttökohteissa.

3.3 Lukiokoulutus Helsingissä

Vuonna 2024 teimme runsaasti turvallisuus- ja hyvinvointityötä, edistimme lukiokoulutuksen laatua ja saavutettavuutta sekä oppijoiden ja huoltajien osallistamista kehitystyömme pohjaksi.

Helsingin kaupungin suomenkielisisä kaupungin ylläpitämissä lukioissa opiskeli vuonna 2024 yhteensä 9 374 (8 894) opiskelijaa. Kaupungin ylläpitämässä aikuislukiossa suomenkielisiä tutkinto-opiskelijoita oli 216 (246).⁴

Kaupungilla oli 12 suomenkielistä ja kolme ruotsinkielistä lukiota. Yhdellä suomenkielisellä ja yhdellä ruotsinkielisellä lukiolla on sekä nuorten että aikuisten lukiolinja. Lukiokoulutuksen aloituspaikkoja oli tarjolla 2 998 (2 774) suomenkielissä päivälukioissa.

Tutkintokoulutukseen valmentavan TUVAn koulutuksen kaikista opiskelijoista 12 % teki opintoja lukioissa. Vuoden 2024 yhteishaussa peruskoulun päättävistä 70,3 % (69,6 %) haki ensisijaisesti lukioon (ei ruotsinkieliset).

Lukioiden toimintaympäristö pysyi vuonna 2024 entisellään. Opiskelijamäärät kasvoivat edelleen. Konepajan lukion nuorten linja aloitti toimintansa 1.8.2024. Konepajan lukion painotuksena on verkostot ja työelämätaidot.

Ristiinopiskelulle luotiin rakenteet

Sitova tavoite ristiinopiskelun rakenteiden luomisesta lukioiden, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön välillä saavutettiin. Rakenteiden olemassaolo on todennettu niin, että ensimmäiset opiskelijat kaupungin lukioista ja Stadin ammattiopistosta ovat yhteisen opintoalustan kautta ilmoittautuneet muun kuin oman koulutusmuotonsa opintoihin, suoritetut opinnot on arvioitu ja opintosuoritus kirjattu osaksi suoritettavaa tutkintoa. Mallista tehtiin ulkoinen auditointi.

Jatkamme ristiinopiskelun määrällistä ja laadullista kehittämistä sekä toiminnan vakiinnuttamista. Rakennamme mielekkäitä opintokokonaisuuksia saadun palautteen ja tiedon perusteella. Vaikka lukioiden kielitarjonta on varsin kattava, harvinaisten kielten, kuten korean, kurssit vapaan sivistystyön puolelta ovat osoittautuneet vetovoimaisiksi lukio-opiskelijoiden keskuudessa. Toistaiseksi tietojärjestelmät eri koulutusyksiköissä ovat erilaiset, mikä lisää henkilöstön hallinnointityötä. Ristiinopiskelun suunnittelussa ja toteutuksessa kuulumme opiskelijoita ideapajoissa, johdon oppilaitosvierailuilla sekä tarjoamalla mahdollisuuden palautteenannolle.

Lisäksi toteutimme laajamittaisen lapsivaikutusten arvioinnin. Lapsivaikutusten arvioinnilla vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista, johon Helsingin

kaupunki on sitoutunut Lapsiystävällinen kunta -työssä. Ennakoiva arviointi on tarpeen tehdä silloin, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia lasten hyvinvointiin.

Osallistaminen, laatu ja saavutettavuus

Lukioiden laatu ja saavutettavuus -hanke jatkui tiedolla johtamisen, pedagogisen kehittämisen ja hyvinvoinnin edistämisen merkeissä. Lukiokoulutuksen laatumittareita kehitettiin ja ne otetaan käyttöön vuonna 2025. Opettajien työtä tukivat keväällä ja syksyllä tutor-opettajien johdol-

la järjestetyt aineenopettajien työpajat, joissa käsiteltiin muun muassa tekoälyä, opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemista ja kansainvälisyysosaamista.

Kaupunkiyhteistä opiskelutarjontaa edistettiin laajentamalla verkkolukion tarjontaa muun muassa uusien kielikursseihin, kuten viro ja portugali, sekä yhdenmu-kaistetulla katsomusaineiden tarjonnalla ja valtakunnallisten valinnaisaineiden lisäämisellä.

Osallisuutta vahvistettiin kokoamalla lukio-opiskelijoita lukiokoulutuksen päällikön ja opiskelijoiden hyvinvointipäälli-

⁴ Opiskelijamäärät ovat laskentapäivien 20.9 ja 20.1. painotettuja keskiarvoja.

kön kanssa kaikille avoimiin tapaamisiin. Niissä pyydettiin näkemyksiä kaupungin lukiokoulutuksen ajankohtaisista aiheista, kuten turvallisesta lukuvuoden aloituksesta, toivon pedagogiikasta ja arvostavasta kohtaamisesta sekä ristiinopiskelusta. Huoltajille järjestettiin huoltajailtojen lisäksi työpajoja huoltaja-yhteistyön kehittämistä. Opiskelijoiden ja huoltajien osallistaminen vahvistaa lukiokoulutuksessa tehdyn työn laatua ja on osa segregaaation ehkäisyä.

Lukiokoulutuksen saavutettavuutta paransimme vahvistamalla taito- ja taideaineiden roolia. Saimme valmiiksi opetus-suunnitelmatekstit musiikin, käsityön,

tanssin, teatterin, median ja kotitalouden oppiaineille. Näissä aineissa opiskelijat voivat suorittaa lukiodiplomin verkkolukion kautta.

Panostimme turvallisuus- ja hyvinvointityöhön

Teimme vuoden aikana paljon turvallisuus- ja hyvinvointityötä sekä opiskelijoiden että henkilöstön turvallisuuden vahvistamiseksi. Työtä tehtiin yhdessä toisen asteen opiskeluhoillon kanssa.

Pyrimme entistä kokonaisvaltaiseen hyvinvointityöhön muun muassa juurruttamalla opiskelijan vahvuuksiin

ja tulevaisuususkoon perustuvan toivon pedagogiikan käytännöt johtamismalliin. Toimialan uusi oppimisen tuen yksikkö palvelee entistä paremmin myös lukiokoulutuksen tarpeita ja kehitystä tuen tarjoamisessa.

Koulutimme opettajia antamalla heille tietoa ja materiaaleja siitä, miten ja milloin poliisiin, lastensuojeluun ja sovittelutoimintaan ollaan yhteydessä. Järjestimme laajoja, tilanteita konkreettisesti läpikäyviä työpajoja.

Lisäksi toteutimme kaupungin tietohallintopalveluiden kanssa nopeasti vastatavan hyvinvointikyselyn, jota pilotoitiin osassa lukioita. Hyvinvointiopintoja tarjosimme lukiokohtaisten toiveiden ja tarpeiden pohjalta, näistä esimerkkeinä unikoulukurssi ja muita opiskeluhoilto-
vetoisia opintojaksoja.

Kehitimme oppivelvollisuuden seurantaa

Kehitimme vuoden aikana oppivelvollisuuden toteutumisen seurantaa monipuolisesti. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä tullesiin muutoksiin vastattiin selkeyttämällä moniammatillista ohjausta ja rakentamalla työkaluja ohjaamaan rehtorin ja koko koulu yhteisön työtä. Olemme muun muassa laatineet oppivelvollisuuden seurannan käsikirjan, joka kuvaa oppivelvollisen opinpolun prosesseja ja toimii tukena ohjeiden ja toiminnan suunnittelussa. Käsikirjan

tavoitteena on, että rehtorit, lukiosihteerit, opinto-ohjaajat, opettajat, ryhmänohjaajat ja opiskeluhoillon toimijat ymmärtävät paremmin toistensa työtä ja voivat näin suunnitella yhteistä työtään opiskelijan etu keskiössä.

Ryhmänohjaajien käyttöön tuotettiin työkaluja, kuten yhteinen tietotyöpöytä, mikä helpottaa yhteistä ohjaustyötä. Wilman lomakkeita ja niiden käyttöä oppivelvollisuuden seurantaan yhtenäistettiin.

Valtakunnallista vaikuttamista ja jatkuvaa kehittämistä

Valmistelimme vuoden 2025 lakimuutoksien tuomia uudistuksia sekä omassa toiminnassamme että antamalla lausuntoja opetusministeriölle ja muille tahoille. Lakimuutokset liittyvät oppimisen tukeen, taito- ja taideaineiden ylioppilastutkintoon sekä mahdollisuuteen suorittaa ylioppilastutkinto englanniksi.

Lukiokoulutuksen kehitystyössä hyödynnämme jatkuvasti eri keinoin saatua palautetta. Pääkaupunkiseudun lukioiden arviointikysely tehtiin opiskelijoille loppuvuonna, ja tulokset saadaan vuoden 2025 puolella. Kyselyssä mitataan muun muassa osallisuuden edistämisen työmme onnistumista.

3.4 Stadin ammattiopisto

Aloitimme valmistautumisen vuonna 2026 tapahtuvaan kampusrakenteen päivitykseen (Stadin AO 2.0). Päivitystä on suunniteltu yhteisöllisesti koko henkilöstön voimin. Lisäksi olimme aktiivisesti mukana ammatillisen koulutuksen valtakunnallisissa verkostoissa nostamassa esiin yhteiskuntavastuun merkitystä ammatillista koulutusta koskevassa hallituksen lakiesityksessä.

Stadin ammattiopisto (Stadin AO) on Suomen suurin ammatillista peruskoulutusta, täydennyskoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja TUVA-koulutusta järjestävä oppilaitos, jossa voi opiskella 62:en eri tutkintoon.

Stadin AO:n 14 toimipaikkaa sijaitsevat eri puolilla Helsinkiä, ja vuonna 2024 opiskelijavirtauma eli kaikkien oppilaitoksessa vuoden aikana opiskelevien opiskelijoiden määrä oli 24 722 (22 461 vuonna 2023) opiskelijaa.

Tutkintoon valmistavassa TUVA-koulutuksessa aloituspaikkoja oli 507 (515). Vuonna 2024 erityisen tuen suunnitelmia tehtiin 25 %:lle opiskelijoista. Vieraskielisiä (muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvia) opiskelijoita kokonaisopiskelijamäärästä oli 46 %. Opiskelijat olivat pääosin aikuisia: 81,5 % opiskelijoista oli täysi-ikäisiä (18 vuotta täyttäneitä) ja 18,5 % 16–17-vuotiaita.

Suuri muutos tehdään yhdessä

Vuonna 2024 rakensimme tulevaa toimintamalliamme. Työ tehtiin laajasti henkilöstön kanssa yhdessä, mikä on olennaista mittavan muutoksen onnistuneessa läpiviennissä vuoden 2025 aikana. Päivitetystä toimintamallista käytämme uudenlaista, kolmen kampuksen mallia. Uusi, vuoden 2025 lopulla valmistuva Roihupellon kampus kokoaa yhteen eri tutkintoja ja tuhansia eri puolilla Helsinkiä opiskelevia ja työskenteleviä ihmisiä. Lisäksi vuoden aikana on yhtenäistetty Stadin AO:n pedagogisia toimintamalleja.

Tavoitteet saavutettiin

Sitovana tavoitteenamme oli lisätä edelleen ristiinopiskelua Stadin AO:n, lukioiden ja vapaan sivistystyön kesken, mikä saavutettiin vuonna 2024. Loimme ristiinopiskelulle rakenteet ja pilotoimme menetelmiä opiskelijoiden kanssa. Mallinsimme ja pilotoimme yrittäjyyden areenaa käyttämällä ilmiöpohjaista tematiikkaa, joka kulkee mukana kaikessa oppilaitosten välisessä yhteistyössä. Mahdollistimme henkilöstön toiminnan yhdessä, jolloin opiskelijat voivat hyödyntää laajempaa valikoimaa omista opinnoissaan.

Vetovastuu organisoinnista oli Stadin AO:n yrittäjyysteimillä, joka on kehittänyt yrittäjämäistä toimintatapaa jo useita vuosia. Malli toimi tehokkaasti, minkä

perusteella jatkamme ja laajennamme sen käyttöä ottamalla myös kestäväen kehityksen ja ennakoitukyvykkyyden opetuksen sen piiriin.

Lisäksi Stadin AO:n sisäisenä tavoitteena oli kasvattaa oppisopimusten aloitusmäärää ja kestäväen kehityksen opintojen määrää edellisvuodesta, missä molemmissa onnistuttiin. Kaupungin HYTE-tavoitteessa etenimme hyvin: työkykypassi on nyt viety tutkintorakenteisiin ja liitetään luontevaksi osaksi jokaisen opiskelijan opintoja. Työkykypassin tavoitteena on lisätä opiskelijoiden tietoja, taitoja ja motivaatiota huolehtia terveydestään ja hyvinvoinnistaan opiskelun aikana ja sen jälkeen.

Opiskelijat voivat hyödyntää laajempaa valikoimaa omista opinnoissaan.

Valtakunnallista ja kaupunkitasoista vaikuttamista

Valtakunnallisten AMK- ja ammatillisen koulutuksen tutkimuspäivien aiheena marraskuussa oli ennakoitukyvykkyys muuttuvassa maailmassa. Stadin AO:n, Metropolian ja Ammatillisen koulutuksen

tutkimusseuran järjestämällä tutkimuspäivillä teemaa käsiteltiin muun muassa kestäväen tulevaisuuden, hiilineutraaliuden, tulevaisuuslukutaidon ja vertikaalisen oppimisen näkökulmasta. Ydintavoitteena on kouluttaa oppijoita muuttuviin työelämän tarpeisiin motivoituneiksi tulevaisuuden ammattilaisiksi. Mukana olivat yliopistojen, ammattikorkeakoulujen sekä toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittäjät ja tutkijat sekä työelämän edustajat, yrittäjät ja viranomaistahot.

Vuoden aikana teimme paljon töitä lausuntojen antajana hallitusohjelmaan liittyvien kasvatus- ja koulutusasioiden asiantuntijana. Meiltä pyydetty lausunnot koskivat muun muassa rahoitusta, toiminnanohjausta ja oppimisen tukea, joihin on suunnitteilla lakimuutoksia. Huomioimme lausunnoissa laajasti eri toimijoiden näkökulmia, ja verkostomainen työtapamme vahvistui.

Osallistuimme Porin SuomiAreenaan Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kanssa sekä olimme mukana työ- ja elinkeinoministeriön erilaisissa työryhmissä ennakointiin liittyvissä teemoissa. Lisäksi teimme yhteistyötä Helsingin kaupungin kanssa esimerkiksi henkilöstön saatavuuden parantamiseksi etenkin kaupungin työvoimapula-aloilla.

Mukana kansallisissa hankkeissa

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman oppimisen tuen kehittämis-hankkeen tavoitteena on selkeyttää ja kehittää oppimisen tukea ammatillisessa koulutuksessa. Helsingissä kehitimme erityisen tuen malleja, muun muassa Majakka-mallin, joka edistää opiskelijoille työpaikalla annettavaa yhteisöllistä tukea työssäoppimisjaksojen onnistumiseksi.

Osana Stadin AO:n kestävän tulevaisuuden ohjelmaa käynnistimme tulevaisuuslukutaidon hankkeen alkuvuodesta 2024, kumppanimme Lasten ja nuorten säätiö. Työssä tarkasteltiin nuorten käsityksiä vihreästä siirtymästä ja kestävästä tulevaisuudesta. Hanketta laajennetaan jatkossa muun muassa liittämällä kumppaneiksi muita ammatillisia toimijoita.

Muita merkittäviä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamia hankkeita vuonna 2024

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia-rahoituksella toteutettava Strapetsi-hanke keskittyi strategisen ja pedagogisen toiminnan johtamisen kehittämiseen ammatillisessa koulutuksessa. Tavoitteena oli parantaa koulutuksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta.

Strategiarahoituksella toteutettiin myös ammatillisen koulutuksen järjestäjien valtakunnallinen Digikyvykkyys-hanke, joka edisti koulutuksen digitalisaatiota ja

kehitti järjestäjien digikyvykkyyttä. Vuoden aikana toteutettu Vierko-hanke kehitti kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ja laatua ammatillisessa koulutuksessa heille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi.

3.5 Helsingin suomenkielinen työväenopisto**Kurssitarjonta ja osallistujien määrä kasvoivat. Kotoutumisen ja työllisyyspalvelujen uudistuksiin valmistauduttiin.**

Tarjosimme vuonna 2024 Helsingin työväenopistossa kaupunkilaisille yhteensä 109 022 (108 197 vuonna 2023) tuntia opetusta 4 738 (4 832) kurssilla. Kurseillamme ja luennoillamme oli vuoden aikana 95 389 (93 844) osallistujaa. Monissa aineissa kysyntä kasvoi entestään, ja vieraskielistä senioriväestöä saatiin houkuteltua opetukseen. Työväenopisto tekee paljon kotoutumista tukevaa työtä. Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunteja vuonna 2024 pidettiin 3 712 (3 235) tuntia.

Vuonna 2024 työväenopiston helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä (HYTE) edistävänä tavoitteena oli kasvattaa vieraskielisten opiskelijoiden määrää senioreille suunnatuilla kursseilla. Tavoite saavutettiin yhteistyössä kohderyhmää tavoittavien järjestöjen kanssa. Myös vieraskielisten ja maahanmuuttajien

tavoittaminen opetuksessa toteutui. Kaikista opiskelijoista oli vieraskielisiä 19,3 %. Lisäksi työttömien työnhakijoiden osallistamista vahvistettiin.

Toimenpiteitä, kehitystä ja haasteita vuonna 2024

Kaupungin järjestämän toisen asteen koulutuksen ja vapaan sivistystyön yhteistyötä lisättiin panostamalla ristiinopiskeluun. Vuoden 2024 aikana työväenopistossa kartoitettiin ja kokeiltiin ristiinopiskeluun soveltuvia kursseja ja luotiin ilmoittautumisille rakenteet.

1.1.2025 voimaan astui uusi kotoutuslaki, jonka myötä maahanmuuttajille suunnattua KOTIVA-toimintaa valmistauduttiin laajentamaan yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa. Toiminnassa maahanmuuttajavanhemmille opetetaan suomen kieltä ja yhteiskunnallisia perustaitoja. Opetuksen ajaksi järjestetään lastenhoito.

Työväenopisto edisti ikäihmisten liikuntaa etenkin Malmin alueella kehittämällä monipuolisia liikunta- ja tanssikursseja yhteistyössä Malmitalon kanssa. Opisto osallistui aktiivisesti liikuntapalvelujen suunnitteluun ja toteutukseen, muun

Katsaus 2024

muassa kumppanuustilaisuuksissa, liikuntaryhmissä ja palvelutorilla.

Suomi toisena kielenä (S2) -opintojen kysyntä ja tarjonta kasvoivat. Ikisuosit, kuten keramiikka-kurssit, säilyttivät suosionsa. Koronan jälkeen on noussut käsillä tekemisen ja sosiaalisen toiminnan halu ja tarve. Median ainealaa sulautettiin kuvataidealaan tarjoamalla laitteiden ja ohjelmistojen käytön sijaan mediataiteen opetusta.

Vuosi 2024 oli valtakunnallinen sivistyksen teemavuosi. Työväenopisto juhli teemaa helmikuussa Sivistyksen yö -tahtumalla, joka kokosi satoja kiinnostuneita kuulemaan luentoja. Henkilöstölle järjestettiin opiston 110-vuotisjuhla, jossa palkittiin pitkään työskennelleitä opettajia. Syyslukukaudella opiston yhteisenä teema oli leikki. Teema näkyi monilla kursseilla, ja leikkiä käsiteltiin myös luennoilla.

Työ- ja elinkeinopalvelujen uudistuksen myötä julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille 1.1.2025. Vuonna 2024 valmistauduimme uudistukseen yhteistyössä kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa. Palvelujen sisältöjä sekä niiden tarjoamisen tapoja rakennettiin yhdessä työttömien työnhakijoiden kanssa. Heille tarjottiin muun muassa maksutonta opetusta perusdigitaadoissa, joita tarvitaan työelämässä ja arjessa. Työttömien

Strategia

työnhakijoiden työllistyminen on yksi työväenopiston tavoitteista.

Työväenopisto osallistui kaupungin kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan alueelliseen kulttuurivisiotyöhön muun muassa etsimällä uusia yhteistyö- ja osallistumismalleja kulttuurikeskusten kanssa. Kulttuurivisiotyön tavoitteena on vahvistaa Helsingin asemaa omaleimaisena ja kansainvälisesti kiinnostavana kulttuurikaupunkina. Kulttuurikeskusten roolia pyritään vahvistamaan paikallisina kohtaamispaikkoina.

3.6 De svenskspråkiga tjänsterna

År 2024 uppnådde vi våra centrala strategiska mål, vi förnyade tjänsterna och vi tacklade utmaningar i verksamhetsmiljön.

År 2024 fanns det i genomsnitt 2 356 (2 318) barn på de svenskspråkiga daghemmen och inom den svenskspråkiga familjedagvården. Inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen ökade antalet elever till 4 216 (4 165). På de svenskspråkiga gymnasierna uppgick antalet studerande till 1 377 (1 319). Det svenska arbetarinstitutet Arbis erbjuder 22 676 (22 393) timmar undervisning på 1 042 kurser och föreläsningar med totalt 15 322 (16 363) deltagare.

Palvelu- kokonaisuudet

Yhteiset palvelut ja tunnusluvut

De svenskspråkiga tjänsterna uppnådde de bindande målen för sektorn, nämligen att förbättra barnens och de ungas psykiska välbefinnande i vardagen genom att sätta in tidigt stöd och att främja möjligheterna till korsstudier.

Åtgärder år 2024

Vi fortsatte att fortbilda vår personal i emotionella färdigheter och välbefinnandefärdigheter. Dessa färdigheter utnyttjades sedan i samband med fostran och undervisning. Vi fortsatte likaså vårt arbete med läsförmågan inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen genom att fokusera på läsning tillsammans och föra gemensamma diskussioner om ämnet. Dessutom granskade vi kritiskt användningen av digitala enheter. Här deltog även biblioteken och Hem och Skola-föreningen. Syftet med det nya samarbetet är att tillsammans med hemmen arbeta med läsförmågan och dela de lärdomar som arbetet har gett.

I linje med stadens och sektorns strategi främjade vi våra arbetsplatsers attraktions- och kvarhållningskraft genom att ta in arbetstagare från Spanien till småbarnspedagogiken. Av de europeiska länderna är utbildningen i småbarnspedagogik i Spanien, vid sidan av den i Grekland, den utbildning som närmast motsvarar Finlands, vilket underlättar den fortsatta utbildningen för arbete i vårt land. Till på köpet finns det ett

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

överutbud av lärare inom småbarnspedagogiken i Spanien. Projektet lyckades väl och får fortsättning. Det finns planer på att ta i bruk utbildnings- och integrationsmodellen för utländsk arbetskraft även annanstans inom fostran och utbildning.

Vi satsade på positiv pedagogik ("Se det goda") inom småbarnspedagogiken genom att särskilt fokusera på det goda. Responsen tyder på att välbefinnandet i arbetsgemenskaperna ökade som ett resultat av satsningen.

År 2024 fortsatte antalet barn inom den svenskspråkiga småbarnspedagogiken att öka, särskilt antalet barn under 3 år. Vi fick nya lokaler på olika håll i Helsingfors och det finns planer på att grunda fler daghem under de närmaste åren.

År 2024 inledde vi ett samarbete med stadens sysselsättningstjänster för att främja sysselsättningen.

Vi började även förbereda oss på de förändringar som kommande lagar om särskilt stöd till elever inom den grundläggande utbildningen medför.

Utmaningar och åtgärder i verksamhetsmiljön

Verksamhetsmiljön fortsatte att förändras snabbt. Samhällsfenomen, såsom ungas bristande ork och störande beteende i grupp, syntes i skolornas

vardag också inom de svenskspråkiga tjänsterna, om än i mindre omfattning än på den finskspråkiga sidan. Vi tacklade de utmaningar som vår personal stod inför när det gäller hantering av olika situationer bland annat genom att ordna säkerhetsfortbildningar, upprätta beredskapsplaner och samarbeta med stadens olika aktörer, såsom polisen och social- och hälsovårdstjänsterna. Åtgärder genomfördes på alla organisationsnivåer, från daghem till skolor, samt på sektors- och stadsnivå.

Dataintranget på våren 2024 påverkade även de svenskspråkiga tjänsterna. Hela vår personal gick en obligatorisk fortbildning i datasäkerhet som staden ordnade, vilket ansågs vara såväl nödvändigt som nyttigt.

Utvecklingen av undervisningen och samarbete

På hösten 2024 anordnade vi en inspirationsdag för grundskollärarna. Utbildningsdagen fokuserade bland annat på strategin och frågor kring undervisningen i det egna läroämnet. Dessutom erbjöd vi fortbildning i hur man bemöter elever i behov av stöd. Dagen var lyckad och responsen från deltagarna positiv.

Vi erbjöd möjligheter till korsstudier inom den fria bildningen och på gymnasierna både virtuellt och fysiskt på Arbis. Som ett led i detta utvidgade vi vårt utbud av gymnasiediplom. Gymnasiestude-

rande kan nu ta kurser som förbereder för gymnasiediplomet i slöjd på Arbis. Genom att avlägga gymnasiediplom får den studerande möjlighet att påvisa sitt särskilda kunnande i och sitt intresse för olika läroämnen. Den studerande kan sedan utnyttja diplommet i samband med ansökan till fortsatta studier. Arbetet med korsstudierna fick en lovande start och utvecklingen fortsätter.

Enligt Vipunen – utbildningsförvaltningens statistiktjänst – hörde de svenskspråkiga gymnasierna i Helsingfors igen till de attraktivaste i Finland. Alla tre gymnasierna placerade sig bland de 30 populäraste i fråga om antalet sökande i relation till nybörjarplatserna. Dessutom fanns de bland de 25 bästa i STT:s jämförelse av gymnasierna i Finland.

En betydande arbetsinsats inom den svenskspråkiga gymnasieutbildningen var utvecklingen av lärokursen i svenska som andraspråk för modersmåls lärare i samarbete med Helsingfors universitet, Utbildningsstyrelsen och Studentexamensnämnden.

På hösten 2024 startade vi en svenskspråkig grundläggande utbildning för vuxna på Arbis, riktad till finländare och invandrare i vars fall integrationen sker på svenska. För första gången förverkligades den lagstadgade utbildningen i praktiken och studerande i olika utvecklings- och inlärningskedan deltog. Samtidigt fortsatte antalet deltagare att öka

i den frivilliga integrationsutbildningen, liksom utbudet av sådana kurser.

På Arbis fanns det en efterfrågan på i synnerhet kurser i svenska för invandrare. Utöver språkkurserna var kurserna i keramik och matlagning populärast under det gångna året.

Stadens strategiska mål att främja motion bland äldre förverkligades i ännu högre grad på Arbis år 2024. Både utbudet av motionskurser och deras popularitet ökade.

3.7 Esi- ja perusopetuksen oppilashuolto

Panostimme vuonna 2024 yhteisölliseen opiskeluhooltoon ja arjen turvallisuuteen.

Oppilashuolto vastaa esi- ja peruskouluisten psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpidosta ja edistämisestä. Moniammatillinen oppilashuollon henkilöstö koostuu opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoista, joiden palvelut ovat kaikkien koulu yhteisön jäsenten käytettävissä. Hyvinvoinnin edistämiseen ja oppilaiden tukemiseen pyritään kytkeään entistä vahvemmin myös huoltajat.

Sote-muutoksen myötä jokaisella hyvinvointialueella on oltava opiskeluhoitosuunnitelma esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen opiskeluhoitopalvelujen järjestämiseksi. Helsingin

suunnitelman vuosille 2023–2025 laati kasvatuksen ja koulutuksen toimialan opiskeluhoillon yhteistyöryhmä, joka myös seuraa ja arvioi sen toteutumista. Helsingin suunnitelma kokoaa yhteen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmat (yksityiset, valtion, yliopistojen ja sopimuskoulut ja -oppilaitokset).

Opiskeluhoillon suunnitelman painopisteet vuonna 2024 olivat:

Yhteinen opiskeluhoolto

- Turvallinen oppimisyhteisö
- Yksinäisyyden tavoitteellinen vähentäminen
- Yhteisöllisyyden ja myötätuntoisen vuorovaikutuksen vahvistaminen
- Huoltajien ja oppijoiden osallisuus

Yksilöllinen opiskeluhoolto

- Palveluketjujen ja hoitoon pääsyn selkeyttäminen toimialojen yhteistyöllä
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Sujuva siirtymä opinpolulla
- Monialainen asiantuntijaryhmä

Yhteisöllisen opiskeluhoillon kehittämisen hanketta jatkettiin perusopetukses-

Katsaus 2024

sa ja toisen asteen koulutuksessa. Se sisältää laajasti huoltajien ja oppilaiden osallistamista ja siten koskettaa suurta joukkoa helsinkiläisiä. Sosiaali- ja terveystoimijoiden kanssa yhteistyötä selkeytettiin ja kehitettiin.

Uusia toimenpiteitä arjen sujuvoittamiseksi

Vuonna 2024 toteutettiin kaksi merkittävää hanketta, jotka keskittyivät opiskeluhuollon ja turvallisuuden kehittämiseen kouluissa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämishankkeessa parannettiin kokousten laatua laatimalla henkilöstölle sisältöjen tarkistuslistat ja tuotiin esiin jatkuvan ryhmäytämisen toimenpiteet, jotka tukevat opettajia luokahuoneessa.

Lisäksi kehitettiin koulujen toimenpiteitä, kuten poissaoloihin puuttumisen mallia. Se pohjautuu kaupunkitasoisiin ohjeistuksiin ja otetaan käyttöön koulukohtaisesti.

Toisessa hankkeessa, joka keskittyi jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisyyn, luotiin koulujen avuksi materiaalit yhteistyöhön poliisin, lastensuojelun ja sovittelutoimien kanssa. Hankkeessa käsiteltiin myös kurinpidon lainsäädännön ja opettajien roolia työrauhan ylläpitämisessä.

Oppilaitosten Aura-asiakastietojärjestelmä vaihtuu Apottiin vuoden 2025 alusta. Siirtymä suunniteltiin yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä

Strategia

kuraattorien ja psykologien koulutustoitteiden pohjalta. Siirtymä on vaatinut ja vaatii paljon työtunteja. Aiemmin työntekijän ja asiakkaan kahdenväliset tiedot ovat jatkossa Apotin kautta useamman osapuolen saatavilla. Perusteena uudistukselle on lainsäädännöllinen vaade terveydenhuollon ja sosiaalipuolen tietojen dokumentoinnista ja saatavuudesta.

Yhteistyössä kohti hyvinvointia

Psykologi- ja kuraattorityön sisältöä mallinnettiin ulospäin kuvaamalla, mitä menetelmiä ja välineitä on olemassa, miten saadaan tasalaatuisuutta kehitettyä ja miten työstä saadaan näkyvää. Psykologien palkkaaminen myös tehostui. Työpaikkailmoituksiin, haastatteluihin ja tiedottamiseen panostettiin. Psykologeja oli osin myös paremmin saatavilla. Kuraattorien saatavuus oli hyvä.

Pedagogisen johtamisen tietotyöpöydälle koottiin vuoden 2024 lopussa hyvinvointitieto, joka sisältää kouluterveys- ja muut kyselytulokset sekä hyvinvointiprofilin. Tämä helpottaa tietojen löytämistä, toimii alustana keskustelulle huoltajien ja oppilaiden kanssa ja on tarkasteltavissa jatkuvasti ajantasaisena.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala laati omille toimijoilleen koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman. Lisäksi laadittiin alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma, jossa on mukana myös kaupungissa toimivat

Palvelukokonaisuudet

Yhteiset palvelut ja tunnusluvut

yksityis-, valtion- ja yliopiston koulut ja oppilaitokset.

Huoltajayhteistyön tiivistäminen on yksi opiskeluhuoltosuunnitelman tavoitteista. Vuonna 2024 huoltajia ja oppilaita saatiin entistä laajemmin osallisiksi hyvinvointiryhmiin monissa kouluissa. Heidän osallistumisensa selkeyttää toimintaa sekä laajentaa kaikkien osapuolten näkemyksiä esimerkiksi turvallisuuden ja kiusaamisen kysymyksissä. Koulun ja huoltajien yhteistyö on suuri etu oppilaalle hänen hyvinvointinsa ja opinpolkunsä turvaamisen kannalta.

Hyvinvointiprofilissa ei todettu merkittäviä muutoksia. Kiusaamisen kitkemiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi tehtiin ja tehdään paljon työtä. Helsinkiläisillä lapsilla ja nuorilla on tutkimusten mukaan hyvät empatiataidot, minkä uskotaan jatkossa näkyvän myönteisesti hyvinvointikyselyn tuloksissa.

Henkilöstön osaamisen kehittämistä jatkettiin esimerkiksi kognitiivis-analyttisen lyhytterapian perusteet -koulutuksella.

3.8 Toisen asteen opiskeluhoolto

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021–2025 ja kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa on määritelty, että Helsinki on maailman paras ja yhdenvertaisin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

paikka oppia ja että Helsingissä jokaisella oppijalla on oikeus turvalliseen opinpolkuun. Tavoitteemme toisen asteen opiskeluhuollossa on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja sekä vähentää eriarvoisuutta.

Vuonna 2024 edistimme kaupungin strategian ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Sen tavoitteita ovat edistynyt turvallisuus, yhteisöllisyyden vahvistaminen, siirtymävaiheen yhteistyö ja huoltajayhteistyö.

Haimme koko toimialalla tavoitteellisesti yhteisiä, moniammatillisia ratkaisuja oppijoiden tukemiseksi. Pyrimme kohdentamaan toimenpiteitä niitä eniten tarvitseville alueille ja suuntamaan resursseja vaikuttavimpiin toimiin, jotka vastaavat sekä opiskelijoiden, henkilöstön että kaupungin strategian ja lainsäädännön tarpeita.

Vahvistimme asiantuntijarooleja ja veimme hyvinvointityötä rakenteisiin. Panostimme segregaaation ehkäisyyn sekä toimintamme vaikuttavuuteen ja johdonmukaistamiseen.

Hyvinvointityö rakenteisiin entistä tavoitteellisemmin

Vuoden alussa toteuttamallamme yhteisöllisen opiskeluhuollon vaikuttavuuden arviointiprosessilla varmistimme, että työmme kohdentui resurssitehokkaasti

ja kattavasti oikeanlaisiin toimiin. Arviointin tulosten perusteella panostimme arvostavaan kohtaamiseen ja vertais-suhteiden vahvistamiseen toimenpiteisiin, kuten hyvinvointikahviloihin sekä ryhmäyttämiseen läpi opintojen. Teimme tiivistä yhteistyötä yksinäisyyden vähentämiseksi muun muassa yliopistojen ja HelsinkiMission kanssa.

Toisen asteen opiskeluhooltoon perustettiin uusi oppivelvollisuuden tuen palveluiden yksikkö, jolla varmistamme Helsingissä laajennetun oppivelvollisuuden toteutumisen tavoitteiden mukaisesti. Yksikössä kehitetään oppilaitosten kanssa opiskelijoiden tuen palveluita ja ohjataan kaupungin oppivelvollisuustiimin työtä. Tiimi kohtaa opintojen ulkopuolella olevat oppivelvolliset ja rakentaa heille opiskelupolun ja tuen opintoihin saattamiseksi.

Korostimme opiskelijälähtöisyyttä, kokonaisvaltaisuutta ja kohtaamisen merkityksellisyyttä toimialojen ja palvelukokonaisuuksien yhteistyössä. Jatkoimme Hyvinvointia yhdessä (HYVÄ)-mallin viemistä oppilaitosten arkeen. Teimme yhteistyötä SchoolWell-tutkimuskonsortion kanssa, jota rahoittaa Suomen Akatemian yhteydessä toimiva strategisen tutkimuksen neuvosto (STN). Aloitimme myös yhteistyön Stadin AO:n johdon kanssa soveltaaksemme yhteisövaikuttavuuden viitekehystä opiskelijoiden haasteiden selättämiseksi.

Syvensimme yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa. Välitimme kaupunkitasoisesti tietoa esimerkiksi rakenteellisen sosiaalityön avulla sekä esittelemällä kuraattoreiden alueellisten työpajojen sisältöä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Kuraattorit osallistuivat lasten ja nuorten turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvistä ilmiöistä kehitteillä olevaan tilannekuvaraporttiin yhdessä kaupunginkanslian kanssa.

Kehitimme siirtymävaiheen toimintatapoja perusopetuksesta toiselle asteelle. Pilotoinimme Stadin AO:n Myllypuron ja Kullervonkadun toimipaikkojen sekä lähikoulujen välille koulukumppanuutta, joka mahdollisti yläkoulun ja toisen asteen henkilöstön tutustumisen yhteistyön ja tiedonsiirron takaamiseksi. Stadin AO:n Ota opiskelupaikka vastaan tapahtumat tarjosivat kesällä uusille opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tilaisuuden tutustua opettajiin ja muuhun henkilöstöön etukäteen, ja ne saivat kiitosta erityisesti huoltajilta.

Kokonaisvaltainen hyvinvointi oppimisen taustalla

Yksilökohtaisessa opiskeluhoollissa psykologit ja kuraattorit onnistuivat ennaltaehkäisemään hyvinvoinnin haasteita: opiskelijat saivat apua ongelmiinsa ennen niiden kärjistymistä erikoissairaanhoidon vaativalle tasolle. Pilotoinimme palautetietoista FIT-työskentelytapaa, jossa jokaisella tapaamiskerralla mi-

tataan asiakkaan hyvinvointia ja kokemusta palvelusta. Myönteisten tulosten ansiosta otamme FIT-työskentelytavan käyttöön koko toisen asteen opiskeluhoollissa vuoden 2025 aikana.

Nostimme esille opiskelijoiden kokemuksia omaan hyvinvointiinsa vaikuttavista asioista ja kuulumme heitä hyvinvointityöhön liittyvissä päätöksissä. Stadin AO:ssa ja lukioissa tarjottiin areenoita, joissa opiskelijat pääsivät jakamaan huoliaan ja havaintojaan johdolle. Stadin AO:ssa rakennettiin myös kiusaamisen, syrjinnän ja häirinnän anonyymi ilmoituskanava opiskelijoiden toiveesta.

Liikkumisen ammattilaisten, liikunta-coachien, onnistumiset jatkuivat. He tarjosivat matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia toisella asteella ympäri vuoden, ja varsinkin kesätoiminta oli suosittua. He kiinnittyivät vuoden aikana osaksi oppilaitoshenkilöstöä ja tukivat toimillaan palautteen perusteella merkittävästi opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Kehitimme monialaista oppimisen tukea lukiokoulutuksen ja Stadin AO:n kanssa ehkäistäksemme segregaaion ja opiskelijoiden ongelmien kasautumista. Sen ansiosta hyvinvointi on entistä vahvemmin

osa eri opintojaksoja ja tuettuja oppimisympäristöjä on kehitetty saavutettavammaksi (Buusti- ja Majakka-toiminta).

Turvattuuteen tehokkaita toimenpiteitä

Opettajien sekä tuen ja ohjauksen ammattilaisten keskuudessa on herännyt viime vuosina huoli lisääntyneestä häiriköinnistä ja väkivallasta sekä opiskelijoiden heikentyneistä vuorovaikutustaidoista, auktoriteetti- ja viranomaisvastaisuudesta ja ilkivallasta. Rakensimme tänä vuonna oppilaitoksiin yhtenäisiä toimintatapoja turvallisuustilanteen arviointiin ja siihen reagoimiseen.

Kehitimme varhaisen tuen toimintamalleja rikollisuuden ja jengiytymisen ennaltaehkäisemiseksi sekä opiskelijoiden ja perheiden ohjaamiseksi oikeiden palveluiden piiriin. Turvallisuuden merkitys konkretisoitui oppilaitoksissa turvallisen yhteisön pelisääntöjen käyttöönotolla. Pelisääntöjen luomiseen osallistettiin vahvasti opiskelijoita.

Kehitimme oppilaitosten käyttöön opiskelijan hyvinvointia tukevia suunnitelmia ja turvallisuustyötä edistäviä toimintakortteja kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi sekä kriisi-osaamisen vahvistamiseksi. Vahvistimme hyvinvointi- ja turvallisuusjohtamista tarjoamalla turvallisuustyökalun rehtorien ja koulutuspäälliköiden käyttöön. Edistimme oppilaitosyhteistyötä poliisin,

lastensuojelun ja sovittelutoiminnan kanssa kattavalla materiaaliopaketilla ja turvallisuuskasvatusvideoilla. Laadimme lisäksi Wilma-lomakkeet kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteiden selvittämiseen sekä työrauhaa turvaavien toimenpiteiden kirjaamiseen.

Pilotoimme neljässä Stadin AO:n toimipaikassa nuorisotyöntekijän ja liikunnan ammattilaisen moniammatillista työparityöskentelyä osana turvallisuustyötä, joka toteuttaa niin hallitusohjelman kuin Helsingin strategisia tavoitteita ja segregaaion ehkäisyä. Sen avulla tunnistettiin ja tuettiin onnistuneesti huolta herättäviä opiskelijoita. Työparityöskentely osoittautui jo vuoden aikana kustannustehokkaaksi ja vaikuttavaksi turvallisuustoimenpiteeksi koko kaupungin tasolla.

Valmius asiantuntijuuden syventämiseen

Oppilaitosten henkilöstön osaamista vahvistavat koulutuksemme keskittyivät vuonna 2024 muun muassa radikalisoitumiseen, sukupuolen moninaisuuteen sekä oppilaitosarjen merkitykseen opiskelijan kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa. Järjestimme koulutuksia myös opettajien oikeuksista ja velvollisuuksista, kiusaamis- ja väkivaltatilanteista, lähisuhdeväkivallasta sekä päihdeistä.

Keräsimme tietoa sosiaalisen median ja älylaitteiden käytöstä, päihdekäytön

ehkäisystä sekä muista riippuvuussien teemoista. Kuraattorit syvensivät osaamistaan ehkäisevässä päihdetyössä. Marraskuussa käynnistimme toisen asteen ehkäisevän päihdetyön viikot järjestökumppaneiden kanssa. Kriisityön tukiryhmä jatkoi tehtävänsä tukien oppilaitosten henkilöstöä akuutteihin kriiseihin reagoinnissa ja varautumisessa.

Kuraattorit ja psykologit valmistautuivat Apotti-tietojärjestelmäsiirtymään yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa. Uudistimme kuraattoreiden työn vaatavuuden arviointia ja täsmensimme vastaavien kuraattoreiden työnkuvaa.

Tarjosimme tietoa ja tukea toisen asteen opiskelijoiden huoltajille esimerkiksi huoltajailtojen ja videoluentojen muodossa. Vuonna 2025 jatkamme huoltajayhteistyötä huoltajien ryhmätapaamisilla, joissa käsitellään opiskelijan mieliala- ja ahdistusoireilua ja tukemista vanhemman näkökulmasta.

Ratkaisimme psykologien saatavuuden haasteet ja saimme huomata olevamme tavoiteltu työpaikka psykologeille. Jatkoimme pitkäjänteistä työtämme psykologien ja kuraattorien työhyvinvoinnin vahvistamiseksi: panostimme osaamisen kehittämiseen sekä mentoointiin. Vuonna 2024 vahvistimme myös psykologien ja kuraattorien erityisosaamista neuroepätyypillisten opiskelijoiden

ohjaamisessa ja hyödynsimme osaamista monipuolisesti oppilaitoksissa.

Katsotaan kauas – tehdään lähellä

Toisen asteen opiskeluhoolto, lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus edistävät kaikki opiskelijoiden hyvinvointia ja oppimista, minkä vuoksi meillä on oltava yhteinen ymmärrys niiden peruseriaateista ja tavoitteista.

Haasteen selättämiseksi kehitimme yhdessä toivon pedagogiikan, jonka kiinnitämme osaksi hyvinvointityön rakenteita ja oppilaitosten toimintakulttuuria. Toivon pedagogiikka kytkeytyy vahvuussien, onnistumisten ja arjen myötätunnon sanoittamiseen, tulevaisuususkoon sekä tunne- ja vuorovaikutustaitoihin. Se vahvistaa myös oppilaitoshenkilöstön työhyvinvointia, luovuutta ja psykologista turvallisuutta. Toivon johtamisen webinaarit vievät toivon pedagogiikkaa vuoden 2025 aikana syvemmin osaksi lukio- ja ammatillisen koulutuksen ydintä.

Johdonmukainen hyvinvointityö vahvistaa opiskelijoiden epävarmuuden sietokykyä, itsesääätelytaitoja ja yhteenkuulumisen tunnetta. Tavoitteellinen työmme vaikuttaa merkittävästi Helsingin kaupungin kilpailukykyyn, kaupunginosien turvallisuuteen ja kaikkien helsinkiläisten osallisuuteen.

4. Toimialan yhteiset palvelut

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala rakentuu neljästä palvelukokonaisuudesta sekä toimialan yhteisistä palveluista (entinen toimialan hallinto). Yhteisiin palveluihin kuuluvat toimialan hallinnon, talouden ja tilasuunnittelun palvelut, turvallisuus- ja tietohallintopalvelut sekä henkilöstö- ja viestintäpalvelut.

Vuonna 2024 jatkoimme yhteisten palvelujen kehittämistä. Tärkeänä tavoitteena on helpottaa esimerkiksi esihenkilöiden työtä omien ja ostettujen palvelujen käytössä. Mukana kehittämisessä on päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten esihenkilöitä, kuten rehtoreita, päiväkodinjohtajia ja koulutuspäälliköitä. Osallistujilta saatujen arvioiden perusteella kehitystyö oli hyödyllistä, ja pystyimme melko nopeasti vastaamaan tarpeisiin ja muuttamaan toimintaa sen mukaan, miten hyödyllisenä kehitystoimenpide nähdään. Työn tuloksena otimme esimerkiksi käyttöön toimialan yhteisen muuttokoordinaattorin helpottamaan muuttojen järjestämistä, vahvistimme tukea esihenkilöiden työkykyjohtamiseen, alueelliseen palveluverkkotyöhön sekä varhaiskasvatuksen esihenkilöiden talouden tukeen.

Yhteisöohjautuvuutta vahvistettiin koulutuksella, jossa perehdyttiin yhteisöohjau-

tuuden periaatteisiin. Tavoitteena on vähentää johtajakeskeisyyttä sekä vahvistaa asiantuntijuutta. Eräs keskeinen tavoitteemme vuoden aikana oli vahvistaa luottamuksen kulttuuria ja parantaa työhyvinvointia, mitä yhteisöohjautuminen edisti. Myös vuoden 2025 tavoitteena on ketteröittää toimintatapoja niin, että vastuu eri tilanteiden edistämisestä ja ratkaisemisesta jakautuu entistä sujuvammin esihenkilöitä laajemmalle.

Toimenpiteitä ja kehitystä vuoden 2024 aikana

Toimialan yhteisissä palveluissa roolimme on tukea palvelukokonaisuuksien toimintaa ja niiden sitovien tavoitteiden saavuttamista.

Vuonna 2024 edistimme sovittuja tuottavuustoimenpiteitä tavoitteenamme vahvistaa toimialan tuottavuusosaamista. Omat tuottavuustavoitteemme etenivät suunnitellusti. Huomasimme kuitenkin, että tavoitteita on tarpeen jatkossa tämentää, erityisesti taloudellisen mitattavuuden osalta.

Jatkoimme vuonna 2023 aloitettua henkilöstön strategiatuntemuksen kehittämistä. Tavoitteena on, että arjen toimet liittyisivät aina strategiaan tavoitteisiin ja

että niistä viestittäisiin selkeästi. Tuloksia vuoden 2024 työstä saadaan vuonna 2025 henkilöstökyselyssä.

Käynnistimme toimialalla laajan valmistelu- ja operatiivisen johtamisrakenteen uudistamiseksi. Muutoksen tavoitteena on muokata johtamisrakenteita tukemaan Koulutus 2030 -tavoitteiden toteutumista ja muun muassa siirtää kasvatuksen ja koulutuksen järjestämisen tuki osaksi palvelutoimintaa ja sen johtamista. Muutoksessa siirretään yhteisistä palveluista palvelutoimintaan pedagogisia asiantuntijoita, joiden työ kohdistuu kokonaan kyseiseen palvelukokonaisuuteen, kuten varhaiskasvatukseen tai perusopetukseen. Myös asiakaslaskutuksen tehtävät siirretään palvelutoimintaan. Muutos astuu voimaan 1.1.2025. Laaja-alainen valmistelu- ja operatiivisen johtamisen henkilöstöä lähes kaikista palveluista.

Haastetta tuotti erityisesti kevään tietomurto, joka aiheutti merkittävää selvitystyötä ja vaikutti erityisesti hallintopalveluiden sekä tietohallintopalveluiden toimintaan ja ajankäyttöön. Turvaa yhteinen tietomme -toimenpideohjelma käynnistyi, ja se keskittyy tietoturvan, tietosuojan ja tiedonhallinnan parantamiseen sekä tietojen säilyttämisen käytän-

töihin. Lisäksi koko henkilöstömme kävi kaupungin järjestämän DigiABC-tietoturvakoulutuksen muiden velvoittavien koulutusten lisäksi.

Tietomurron jälkeen käynnistimme nopeutettuna valmistelun Kaskon digitaalisten peruspalveluiden operatiivisen ICT-työn siirron DigiHelsinkiin, joka on kaupungin tytäryhtiö. Tavoitteenamme on saattaa siirto valmiiksi syyskuuhun 2025 mennessä. Valmistelua on tehty käymällä viikoittaisia neuvotteluja, tekeillä yhteisvalmistelua ja kehittämällä prosesseja yhdessä kanslian digiyksikön ja DigiHelsingin kanssa. Valmistelua on seurattu tiiviisti siirron ohjausryhmässä.

Merkittävänä uudistuksena käynnistimme yhteisissä palveluissa työajan seurannan. Tavoitteenamme oli selvittää, miten työaikamme jakaantuu eri toimialan palvelumuotojen välillä, sekä kohdentaa työajan käyttöä tehokkaasti ja työhyvinvointia lisäten.

Hyödynsimme työajanseurantajärjestelmää, johon henkilöstö kirjasi työtuntien sa kohdentumisen eri tehtäviin tarkastelujaksoina. Työajan kohdentamisen tarkastelua jatketaan keväällä 2025, kehittäen työajan kohdentumista tarkoituksenmukaisella tavalla.

Otimme käyttöön nopean palautteenannon ketteriä kanavia. Palautetta kerätään palvelupyynnö-kanavissa ja sähköpostitse. Käytössä on myös uusi Luukku-palvelupyynnöjärjestelmä, joka sisältää räätälöidyn pikapalautetyökalun. Tavoitteenamme on nopeuttaa palautteen käsittelyä ja mahdollistaa toiminnan välitön kehittäminen palautteen pohjalta. Malli sai palvelutoiminnan esihenkilöiltä positiivista palautetta.

Osallisuus

Toimialalla otettiin käyttöön loppuvuodesta 2023 osallisuussuunnitelma. Se on laadittu kaupunkiyhteisesti, mutta jokaisen toimialan osallisuussuunnitelman sisältää omia toimenpiteitään. Suunnitelman toteutus käynnistyi kunnolla vuonna 2024.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Satu Järvenkallas Toimialajohtaja				
Suomenkielinen varhaiskasvatus	Perusopetus	Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	Ruotsinkieliset palvelut	Toimialan yhteiset palvelut
<p>Miia Kemppi Varhais- kasvatusjohtaja</p>	<p>Outi Salo Taina Tervonen 11.11.2024 alkaen Vs. perusopetusjohtaja</p>	<p>Harri Korhonen Lukio- ja ammattillisen koulutuksen ja vapaa sivistystyön johtaja</p>	<p>Niclas Grönholm Ruotsinkielisen palvelu- kokonaisuuden johtaja</p>	<p>Kati Takanen Yhteisten palvelujen johtaja johtaja</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatus ja esiopetus • Leikkipuisto-toiminta • Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus- ja valvontapalvelu 	<ul style="list-style-type: none"> • Perusopetuksen alueelliset palvelut • Esi- ja perusopetuksen oppilashuollon palvelut • Esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon palvelut • Perusopetuksen vapaa-ajan palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Lukiokoulutus • Ammatillinen koulutus • Vapaa sivistystyö • Toisen asteen opiskelijahuollon palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatus Småbarnspedagogik • Perusopetus Grundläggande utbildning • Vapaa sivistystyö ja lukiokoulutus Fri bildning och gymnasieutbildning • Asiantuntija- ja toimistopalvelut Sakkunnig- och kontorstjänster 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallintopalvelut • Henkilöstöpalvelut • Kehittämispalvelut • Talous- ja suunnittelu-palvelut • Oppimistilojen suunnittelu-palvelut • Tietohallintopalvelut • Viestintä-palvelut

Tärkeimmät vuoden 2024 onnistumiset liittyvät osallisuuskokemuksen ja moniäänisyyden vahvistamiseen. Osallisuuden kokemuksen edistämiseksi toimialalla tehtiin tukimateriaali arjen osallisuudesta. Jokaiseen palvelukokonaisuuteen ja hallintoon laadittiin omat tukimateriaalinsa, jotka ohjaavat työyhteisöt keskustelemaan osallisuuden ydinasioista ja siitä, mitä jokainen voi arjessaan tehdä oppijoiden, huoltajien ja/tai henkilöstön osallisuuden kokemuksen vahvistamiseksi.

Myös palveluverkkosuunnittelussa vahvistettiin osallisuutta ja otettiin käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin malli, jossa osallistaminen painottuu palveluverkko-prosessien alkuvaiheissa. Ensimmäisessä vaiheessa mallin käyttöä on selvitetty erityisesti esi- ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueiden muutoksissa, joihin toimialalla pilotoitiin vuoden 2024 aikana erilaisia tapoja kuulla huoltajia ja oppijoita. Pilotointien tuloksena esi- ja perusopetuksen oppilaaksiottoalueiden muutoksiin laadittiin prosessi, jolla varmistetaan laadukkaat kuulemiset tulevaisuudessa. Samoja käytäntöjä otetaan mukaan myös muihin palveluverkkosuunnittelun prosesseihin.

Moniäänisyyttä toimialalla edistettiin esimerkiksi lisäämällä vuoropuhelua kaupungin ja huoltajien välillä. Koko kaupungin vanhempainiltoja järjestettiin kaksi. Kevään tilaisuus oli työpajamuotoinen lähitilaisuus, jossa keskusteltiin

noin 70 huoltajan kanssa epäasialliseen käytökseen puuttumisesta. Syksyllä järjestettiin aivoterveysta hybriditilaisuus, jossa osallistujia oli paikan päällä ja etänä yhteensä noin 440. Tilaisuuksien hyviä käytänteitä hyödynnetään myös vuonna 2025.

4.1 Turvallisuus

Vuonna 2024 laadimme tukimateriaaleja esihenkilöiden ja henkilöstön arkeen. Materiaalit sisälsivät esimerkiksi käytännön työkaluja siihen, miten erilaisia turvallisuustapahtumia käsitellään yhteistyössä poliisin, lastensuojelun ja sovitellutoiminnan kanssa. Tukimateriaalien avulla parannettiin myös henkilöstön valmiuksia kohdata haastavasti käyttäytyviä huoltajia. Perusopetuksessa ja toisella asteella toteutettiin laaja-alaisia turvallisuutta kehittäviä hankkeita. Teimme sisäistä turvallisuusviestintää ja -koulutuksia yhteistyössä työsuojelun, opiskeluhuollon ja turvallisuusyksikön kanssa.

Jatkoimme toimialan varautumissuunnitelmien päivitystä, jotta voimme entistä paremmin varmistaa toimialan palvelujen jatkuvuuden myös poikkeusoloissa. Päivitystyötä tehtiin tiiviissä yhteistyössä kaupunginkanslian turvallisuuskaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiustiimin, pelastuslaitoksen ja muiden kumppanien kanssa.

4.2 Oppimistilojen suunnittelu

Vuoden 2024 aikana päivitimme yli sadan opettajan ja asiantuntijan yhteistyöllä laaditun tilasuunnitteluohjeen, joka edistää toimivien ja kaupunkitasoisesti yhdenvertaisten tilojen toteuttamista. Päivittämistä varten keräämme käyttäjiltä palautetta kaikista tilahankkeista 6–12 kuukautta hankkeen valmistumisen jälkeen. Käyttäjäpalautteen perusteella tilasuunnitteluohjeen päivitykset olivat oikean suuntaiset ja tarpeelliset. Palautteissa korostuivat ohjeessa huomioitujen onnistuneiden akustisten suunnittelun ja tarkoituksenmukaisen tilasijoittelun merkitykset.

Otimme tilasuunnittelun tueksi käyttöön niin kutsutut cave-käynnit, joissa loppukäyttäjät saavat tutustua tuleviin tiloihinsa kolmiulotteisesti. Kolmiulotteinen visuaalinen tekniikka helpottaa käyttäjäyhteistyötä ja suunnitelmien havainnollistamista suunnittelun aikana.

Lisäsimme oppimistilojen suunnittelu- ja palveluiden palveluvalikoimaa palkkaamalla suunnittelijan tukemaan yksiköitä muuttojen aikana. Yksiköt arvioivat muuttoavun merkitystä noin 30 muutossa. Palautteen perusteella suunnittelija sujuvoitti muuttoja huomattavasti.

Uusia tiloja, kunnostuksia ja yhteistyötä

Vuonna 2024 valmistuivat muun muassa Kallion ala-asteen, Käpylän peruskoulun Väinölän toimipisteen ja Hoplaxskolan Lokkalantien perusparannukset. Uudisrakennettuja tiloja valmistui muun muassa Pakilan peruskoululle ja päiväkodille, Maatullin päiväkodille, peruskoululle ja leikkipuistolle sekä leikkipuisto Sepälle, päiväkotit Nihdille ja päiväkotit Tunturille. Lisäksi toimialan käyttöön valmistui useita pienempiä tila- ja väistötilahankkeita.

Yhteensä 16 päiväkotit- ja koulupihaa perusparannettiin vuonna 2024. Pihaparannusten tavoite on lisätä liikuntamahdollisuuksia ja ympäristön luonnonmukaisuutta.

Keskitimme toimialan irtokalusteiden uusiokäyttöä edistävän kalustevaraston uusiin tiloihin. Samalla otimme käyttöön varastohallintaohjelman kalusteiden tehokkaamman varastoinnin ja uusiokäytön edistämiseksi. Toimialan lisäkalustamistarpeet hoidetaan pääosin uusiokäytetyillä varusteilla.

Kartoitimme koulujen liikuntasalien laajuudet ja käytettävyyden. Kaupunkitason liikuntatilarpeiden tunnistamiseksi teimme tiivistä yhteistyötä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Yhteistyön tavoitteena oli parantaa tilojen ilta- ja viikonloppukäyttöä. Halusimme myös kehittää uudis- ja perusparannushankkeiden tarvekuvausta erityisesti liikuntasalien koon mitoittamisessa.

Tiloja annetaan myös kaupunkilaisten käyttöön heidän omiin harrastus- tai kokoontumistarpeisiinsa. Tilojen asukaskäytössä etenivät sekä avaimettoman kulun pilotti että tilavarausten keskittäminen kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle.

Muita tilatoimia vuonna 2024

Edistimme oppilaaksiottoalueiden kehittämisprosessia ja lapsivaikutusten arviointia tilasuunnittelussa ja päätöksenteossa yhdessä palvelukokonaisuuksien kanssa.

Edistimme palveluverkkojen kehittämiseen tarvittavaa yhteistä tietopohjaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sisäisellä työllä, yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa sekä kaupunkiyhteisessä palveluverkon kehittämistyössä. Saimme kaksi uutta erityissuunnittelijaa palveluverkkotyöhön, mikä mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön palvelukokonaisuuksien ja muiden toimialojen kanssa.

4.3 Tietohallinto

Tietohallinnon vuodessa 2024 painottui työ tietoturvallisuuden ja ICT-arkkitehtuurin parissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan kohdistui keväällä tietomurto, jossa murron tehnyt taho sai haltuunsa oppijoiden ja henkilöstön käyttäjätunnuksia ja sähköpostiosoitteita sekä tietosisältöä palvelimilta. Tilanteen korjaamiseksi toteutimme erilaisia suojaustoimenpiteitä ja olimme yhteydessä tietosuojavaltuutettuun, poliisiin sekä Traficomin Kyberturvallisuuskeskukseen. Tietomurrosta tiedotettiin laajasti niin suoraan huoltajille kuin medioiden kautta kaupunkilaisille. Sen aiheuttamat välittömät toimet sekä tietoturvaan liittyvien pitkäaikaisempien kehittämistoimien tarkastaminen ja päivittäminen vaativat paljon työtä. Mittavan tietovarannon suojaaminen alkoi välittömästi, ja prosessit sekä koulutukset tietoturvalliseen toimintaan käynnistettiin.

ICT-arkkitehtuurityö eteni, ja arkkitehtuurikuvauksia keskitettiin kaupunkiyhteiseen työkaluun. Nykytilan ja tavoitearkkitehtuurin kuvaamisessa pääsimme jo pitkälle. Lisäksi työstimme tietojärjestelmien omistajuusmallia, joka selkeyttää järjestelmiin liittyviä tehtäviä ja vastuuta.

Omatunnus-palvelu otettiin toimialalla käyttöön toukokuussa 2024. Palvelun avulla jokainen voi itse vaihtaa oman salasanansa.

Tietojärjestelmät ja tietojohdaminen

Oppivelvollisuuden ohjaukseen kehittämämme asiakastietojärjestelmä Jemma otettiin käyttöön marraskuussa. Veimme Primus-Wilma-järjestelmän väestötietointegraation tuotantoon. Integraatio mahdollistaa perusopetuksen oppilaiden ja lukiolaisten sekä heidän vanhempinsa tietojen automaattisen päivittämisen väestötietojärjestelmästä. Näin henkilötiedot pysyvät oppilastietojärjestelmässä ajan tasalla ilman erillistä päivittämistyötä.

Työllisyydenhoidon kokonaisuus, joka tarjoaa palveluita helsinkiläisille työllisyyspalveluiden asiakaille ja maksullisia korttikoulutuksia, otti Wilma-järjestelmän käyttöön asiakasrekisterinsä ylläpitoon.

Yleissivistävän opetuksen Primus-Wilma-järjestelmän väestötietointegraation tuotantoon vienti on parantanut tietojen paikkansapitävyyttä ja ajanmukaisuutta. Se on myös vähentänyt manuaalisen työn määrää ja parantanut tietoturva. Yleissivistävän opetuksen oppilaiden huoltajat voivat vuodesta 2024 alkaen luoda Wilma-käyttäjätunnuksen suomi.fi-tunnistautumisen avulla

aiemman manuaalisen menettelyn sijaan. Hakutoimintoja on sähköistetty: iltapäivätoimintaa ja koulumatkaetuutta voi hakea Wilman kautta. Myös Stadin AO:n ja perusopetuksen välisiä välttämättömien tuen tietojen siirtoja otettiin käyttöön. Lisäksi lukuisia muita järjestelmän prosesseja on kehitetty.

Vapaan sivistystyön Cursor-järjestelmässä kehitettiin uusi tuntiohjeita ja tuntiohjeiden sähköinen allekirjoitusprosessi käyttövalmiiksi. Myös opintokokonaisuuksiin ja ilmoittautumisiin liittyviä prosesseja kehitettiin.

Asiainnoin tietojärjestelmän varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintojen sekä integraatioiden ylläpidon laadun kehittämiseen panostettiin. Varhaiskasvatuksessa käynnistettiin nykyisen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöliittymän vaihtoon keskittyvä hanke, ja palveluprosessien kuvaukset on laadittu yhdessä toiminnan kanssa. Huoltajien käyttöliittymä vaihdettiin nykyisen toiminnanohjausjärjestelmän portaaliin kaupunkiyhteisen asiointipalvelun alajakson yhteydessä.

Tietosuojaa ja -turvaa tehostettiin koko vuoden ajan monin keinoin ruohonjuuritasosta toimialatasoihin toimenpiteisiin. Yhteen toimialan merkittävään asiakastietojärjestelmään toteutettiin kattava tietosuojavaikutusten arviointi, ja työ on pitkällä myös muiden keskeisten järjestelmien osalta. Useita pääsynhallinnan

ja häiriöhallinnan kehitystoimia käynnistettiin. Työ toimialatasoisen toimittajayhteistyömallin luomiseksi on käynnissä. Sisäisiä toimintaprosesseja kehitettiin. Hankintaosaamista vahvistettiin ja sopimustenhallintaa kehitettiin.

Apotin käyttöönottoa valmisteltiin oppilashuoltoon ja vammaisten lasten loma-ajan toiminnan kirjauksiin.

Tietojohtamisen nykyisten ratkaisujen käyttöalueen laajentamiseksi aloitettiin suunnittelutyö, joka koskee niin teknistä toteutusta kuin kehittämisprosessejakin.

Päätelaitteet ja oppimisteknologia

Toimialan digitaalisen perustietotekniikan päätelaitetilaukset tehtiin Digi-Helsinki-yhtiön kautta, jonka kanssa yhteistyömme tiivistyi. Päätelaitteisiin kuuluvat tietokoneet ja tabletit. Testasimme myös opetusteknologian uusia laitteita kuten robotiikkaa ja droneja.

Vakiinnutimme sovellusfoorumin hankintakanavana, jossa myös arvioidaan perusopetusteknologian opetusohjelmistoja ja tukiratkaisuja toimialalle soveltuvuuden kannalta. Hankintaehdotusten käsittelyssä otamme huomioon muun muassa ohjelmiston sisällön, käytettävyyden, tietosuojan ja kustannukset.

4.4 Henkilöstö

Henkilöstötyömme toteutti vuonna 2024 kaupunkistrategiaa erityisesti kolmen päätavoitteen kautta, joiden edistämiseksi tehtiin laajasti kehitystyötä ja toimenpiteitä:

1. Olemme houkutteleva työnantaja. Meille halutaan töihin ja meillä viihdytään töissä.
2. Onnistumme yhdessä. Kehitämme johtamis- ja toimintakulttuuria työyhteisölähtöisesti ja työhyvinvointia vahvistaen. Kun johtaminen on hyvää, henkilöstö voi hyvin.
3. Etenemme kohti toimivampia digitaalisia HR-ratkaisuja.

Varhaiskasvatuksessa oppisopimuspolun lastenhoitajan tehtäviin houkuttelivat opiskelijoita onnistuneesti ja työvoimavaje pienentyi. Myös varhaiskasvatuksen opettajien kokonaistyövoimavaje korjaantui hieman vuoteen 2023 verrattuna, vaikka toimialalla on edelleen, kuten koko Suomessa, suuri pula varhaiskasvatuslain edellyttämästä määrästä korkeakoulutettua henkilöstöä.

Pääministerin koollekutsuman valtiota ja kaupunkia osallistavan allianssityön kautta etsittiin ratkaisuja varhaiskasvatuksen henkilöstöpulaan yhteistyössä muiden suurten kaupunkien kanssa. Valmistelut pääosin valtion rahoittaman

tilauskoulutusmallin aloitettiin, jotta Helsinki voi sitä kautta toteuttaa henkilöstörakennemuutosta ja pätevöittää henkilöstöään varhaiskasvatuksen opettajiksi ja sosionomeiksi vuodesta 2025 alkaen.

Vuonna 2023 aloitetusta varhaiskasvatuksen määräraikaisten työntekijöiden keskitetystä rekrytointi-palvelusta muodostui vakiintunut toiminto. Kokeilukiihdyttämässä kehitetään viestintätyökalua helpottamaan esihenkilöiden ja rekrytoijien tiedonvaihtoa rekrytointiprosessin aikana.

Perusopetuksessa työnhakijamäärät nousivat lähes kaikissa ammattiryhmissä, mutta vakituisten virkojen täytöaste puolestaan laski hieman. Saatavuushaasteita on etenkin erityisluokanopettajista sekä kielikylypyopetuksen luokanopettajissa. Psykologien osalta hakijamäärät ovat edelleen alhaiset, mutta psykologivakanssit saatiin täytettyä entistä paremmin. Myös koulunkäynninohjaajien saatavuus kehittyi positiivisesti.

Ulkomailta rekrytoinnin pilotoinnin myötä ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa aloitti espanjalaisia varhaiskasvatuksen opettajia elokuussa 2024. Loppuvuodesta käynnistimme vastaavan hankkeen myös suomenkieliseen varhaiskasvatukseen. Lisäksi Suomessa asuvien vieras-kielisten, pedagogisen koulutustaustan omaavien henkilöiden urapolun edistämistä varhaiskasvatuksen ja perus-

opetuksen tehtäviin jatkettiin 2024. Kehitämme jatkuvasti sekä omaa viestintäämme että englanninkielisiä palveluja tavoittaaksemme entistä paremmin myös muut kuin suomenkieliset osaajat.

Kehitimme myös lyhytaikaisten sijaisuuksien sijaismalleja ja sijaisten saatavuutta.

Edistimme veto- ja pitovoimaa

Vetovoiman edistämiseksi toimialalla tehtiin työtä laaja-alaisesti ja systemaattisesti. Vuonna 2024 hakijamäärät toimialan avoimiin tehtäviin nousivat merkittävästi vuoteen 2023 verrattuna.

Toimialalla on erityisesti panostettu monipuoliseen ja monikanavaiseen rekrytointimarkkinointiin sekä messuihin, tapahtumiin ja oppilaitosyhteistyöhön. Olemme kehittäneet työpaikkailmoituksia ja panostaneet hakijaviestinnän kehittämiseen sekä esihenkilöiden koulutukseen.

Uralla etenemiseen kannustettiin työnantajan tukemilla monimuoto- ja oppisopimuskoulutuksilla varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Rekrytointitilanteissa lisättiin sisäisiä hakuja ja mahdollistettiin urapolkuja.

Vuoden 2024 palkankorotuksia kohdennettiin toimialan henkilöstöpulatehtäviin edistämään saatavuutta ja viihtyvyyttä.

Toimenpiteitä työhyvinvoinnin tueksi

Toimialalla jo vakiintunutta Hetipurku-toimintaa jatkettiin ja sen kouluttajia lisättiin. Tavoitteena on antaa henkilöstölle tilaisuus purkaa henkisesti kuormittavat tilanteet kollegan kanssa nopeasti tapahtuneen jälkeen. Uutena toimintamuotona aloitettiin kertaus ja käyttö -työpajat, joilla työyhteisöt pääsevät vahvistamaan Hetipurku-toimintaansa. Hetipurku-koulutukset olivat edelleen hyvin suosittuja ja palautteet koulutuksista erinomaisia.

Nostimme keskustelua palautumista ja hyvinvointia edistävästä työkuulttuurista. Työyhteisöille tuotettiin helppokäyttöinen palautumisen työkalupakki ja kuvakisa keskustelun herättäjäksi. Useissa työyhteisöissä edistettiin johtamisen lupauksen mukaista työhyvinvointia vahvistavaa yhteisöohjautuvaa toimintakulttuuria, erityisesti suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ja toimialan yhteisissä palveluissa.

Tukea tarvitsevat työyhteisöt ja esihenkilöt saivat kohdennettua räätälöityä apua haasteisiinsa esimerkiksi henkilöstökyselyn matalan tuloksen parantamiseksi. Esihenkilöiden työkykyjohtamista tuettiin matalan kynnyksen asiantuntijatuella ja työkykyklinikoilla sekä julkaisemalla Tue työkykyä opas. Valmistelimme

työterveyden palvelutarjoajan muutosta toimialan tarpeet ja erityispiirteet huomioiden.

Työturvallisuudessa tuettiin erityisesti vaarojen arviointityötä. Käynnistimme työturvallisuusjohtamisen kehittämiseksi projektin, jonka tavoitteena on vähentää työtapaturmista aiheutuvia työkyvyttömyyspäiviä ja edistää ennaltaehkäisevää turvallisuuskulttuuria.

Yhdessä johtamista yhteisönä

Työkykyjohtamista arjessa vahvistettiin edelleen vuonna 2024. Johtamisen kehittämispalveluiden työkykytiimi tukee esihenkilöitä ennakoivasti ja tehostetusti työkykyyn vaikuttavissa tilanteissa ja järjestää muun muassa työkykyklinikoita työkyvyn edistämiseksi ja tukemiseksi.

Uusien esihenkilöiden perehdytyskokonaisuus valmistui uudella visuaalisella ilmeellä, ja perehdytykseen osallistuneiden määrä kasvoi.

Johtamisrakenteen ja toimintakulttuurin kehittäminen johtamislupauksen ja yhteisöohjautuvuuden toimintakulttuurin periaatteiden mukaisesti edistyi. Ydinteemat, eli yhdessä johtaminen, vastuullisuus ja paikallisuus, edistivät toimialan Koulutus 2030 -tavoitetta. Jatkoimme toimenpiteiden konkretisointia ja peilasimme toimintakulttuurin ja johtamisen käytäntöjä Kunta10-tutkimuksen tuloksiin.

Kunta10-kysely: henkilöstön hyvinvoinnissa myönteistä kehitystä

Muun muassa psykologisen turvallisuuden kokeminen ja työstä palautuminen ovat parantuneet. Samalla syrjinnän kokemisen osalta on kuitenkin vielä kehitettävää.

Vuonna 2024 kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työntekijöiden hyvinvointia mitattiin Työterveyslaitoksen tekemällä Kunta10-tutkimuksella. Se selvittää kunta-alan henkilöstön työtä, muutoksia työssä sekä näiden vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Tutkimus toteutetaan joka toinen vuosi, vuorotellen Helsingin kaupungin oman Fiilari-henkilöstökyselyn kanssa.

Vuonna 2024 Kunta10-tutkimukseen vastasi 9 998 kaskolaista eli 69 % kyselyn kohderyhmästä. Vastausprosentti nousi verrattuna edelliseen, vuoden 2022 Kunta10-kyselyyn (64 %).

Työhyvinvointi ja työyhteisötaidot Kaskon tasolla

Toimialan tasolla työn mielekkäisyys ja työyhteisöjen hyvinvointi ovat parantuneet vuodesta 2022. Erityisesti yhteistyökyky, psykologinen turvallisuus ja lähijohtaminen ovat kehittyneet myönteisesti. Työhyvinvointi on kohentunut erityisesti palautumisen ja koetun työstressin osalta. Yhä useampi kokee palautuvansa hyvin,

ja aiempaa harvempi kokee työstressiä. Myös työyhteisöjen toimivuus ja johtaminen ovat parantuneet. Selvästi aiempaa useampi kokee muutokset työssä myönteisiksi ja kokee voivansa vaikuttaa muutoksiin.

Työpaikkakiusaaminen on aavistuksen lisääntynyt, ja sattuneista tapauksista raportoidaan edelleen harvoin. Kokonaisuudessaan työpaikkakiusaaminen on kuitenkin yhä melko harvinaista. Syrjintää koetaan edelleen enemmän kuin kiusaamista, ja koetuissa syrjintätapauksissa yhä useampi kokee, ettei tapauksiin ole puututtu ilmoituksista huolimatta. Yleisesti syrjintätapausten määrä on pysynyt kutakuinkin samalla tasolla kuin aiemmin.

Väkivalta- tai uhkatilanteita on kohdannut yli puolet työntekijöistä, ja tämä luku on noussut hieman. Varhaiskasvatuksessa noin puolet tilanteista ovat sisältäneet lyömistä tai potkimista. Lisäksi noin puolet Kaskon työntekijöistä joutuu viikoittain pohtimaan eettisesti haastavia tilanteita, mutta eettisen kuormituksen kokemusten määrä on laskussa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen työntekijöistä peräti 80,3 % suosittelisi työnantajansa ystävilleen, kun aiemmin näin teki hieman yli puolet. Työn palkitsevuuden kokemukset ovat lisääntyneet ja kovan työstressin kokeminen on vähentynyt, minkä myötä hieman useampi kokee myös palautuvansa työstään.

Perusopetus

Perusopetuksessa työyhteisötaidot ja lähiesihenkilöiden johtaminen arvioidaan aiempaa paremmiksi. Työ koetaan mielekkääksi, ja työpaikkaa pidetään psykologisesti turvallisena. Yli yhdeksän vastaajaa kymmenestä kertoo panostavansa työhönsä.

Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö

Lukio- ja aikuiskoulutuksessa työyhteisötaidot koetaan aiempaa paremmiksi, mutta ne ovat edelleen hieman heikommalla tasolla verrattuna muihin koulutusasteisiin. Esimerkiksi työn imu ja palkitsevuuden kokemus ovat lisääntyneet, ja aiempaa harvempi kokee työnsä kuormittavaksi. Lähiesihenkilöiden johtamisessa on yleisesti koettu myönteistä kehitystä.

Ruotsinkieliset palvelut

Ruotsinkielisissä palveluissa työyhteisötaidot ovat vahvistuneet jo aiemmin hyvältä tasolta. Työyhteisöä pidetään vielä aiempaa yhteistyökykyisempänä ja psykologisesti turvallisempänä. Lähijohtamisen taso koetaan entistä paremmaksi ja päätöksenteko aiempaa oikeudenmukaisemmaksi. Yhä useampi suosittelisi työnantajaansa ystävälleen ja hieman useampi kokee palautuvansa työpäivistä riittävästi.

Toimialan yhteiset palvelut

Toimialan yhteisissä palveluissa työhyvinvointi on erityisen korkealla tasolla. Esimerkiksi yli neljä viidestä työntekijästä uskoo jatkavansa työssään eläkeikään saakka ja työstä palaututaan aiempaa paremmin.

Toimialan henkilöstö 31.12.2024

Palvelukokonaisuus, palvelu/henkilöstöryhmä	Henkilöstömäärä*
Toimialajohtaja	1
Toimialan yhteiset palvelut	613
Toimialan yhteisten palvelujen johto	8
Hallintopalvelut	242
Henkilöstöpalvelut	52
Kehittämispalvelut	73
Talous- ja suunnittelupalvelut	69
Tietohallintopalvelut	84
Oppimistilojen suunnittelupalvelut	35
Viestintäpalvelut	27
Pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut	23
Toimialan yhteisten palvelujen henkilöstömäärään sisältyy kouluilla ja oppilaitoksissa toimivaa henkilöstöä seuraavasti: 94 peruskoulun hallintoassistenttia, 37 lukion hallintoassistenttia, 22 opistoisäntää ja 18 kalustonhoitajaa. Lisäksi henkilöstömäärään sisältyy 36 määräaikaista projektityöntekijää.	
Varhaiskasvatus ja esiopetus	6 550
Palvelukokonaisuuden johto	12
Päiväkodin johtajat ja apulaisjohtajat	172
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	2 850
Varhaiskasvatuksen sosionomit	87
Varhaiskasvatuksen opettajat	2 496

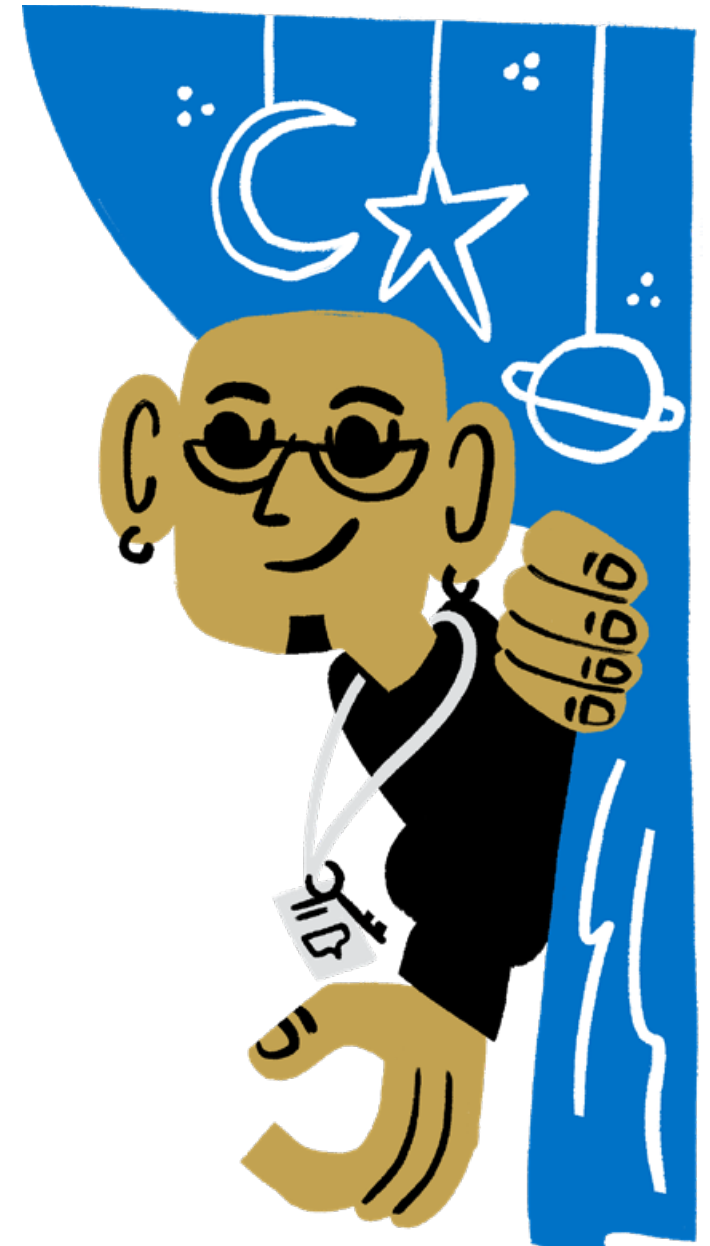
Palvelukokonaisuus, palvelu/henkilöstöryhmä	Henkilöstö- määrä*
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat	222
Erityisavustajat, kehitysvammaisten hoitajat, monikieliset ohjaajat	305
Perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon henkilöstö	127
Leikkiopistohenkilöstö	240
Johtavat leikkiopistotoiminnan ohjaajat	10
Erityissuunnittelijat ja projektityöntekijät	16
Varhaiskasvatuksen palveluohjauksen henkilöstö	13
Perusopetus	4 868
Palvelukokonaisuuden johto	11
Rehtorit	85
Opetushenkilöstö	3 760
Koulunkäyntiavustajat, ohjaajat, kouluvalmentajat, vapaa-ajan palvelut	787
Oppilashuolto	192
Erityissuunnittelijat, projektityöntekijät	33
Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	2 120
Palvelukokonaisuuden johto	5
Lukion rehtorit	12
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö	684
Ammatillisen koulutuksen rehtorit	5
Ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstö	1 028

Palvelukokonaisuus, palvelu/henkilöstöryhmä	Henkilöstö- määrä*
Ammatillisen koulutuksen opetusta tukeva henkilöstö	159
Vapaa sivistystyö	81
Toisen asteen opiskelijahuolto	97
Erityissuunnittelijat, ohjaajat, korkeakouluharjoittelijat	49
Ruotsinkieliset palvelut	1 142
Hallinto- ja tukipalvelut	36
– Palvelukokonaisuuden johto	6
– Asiantuntijat ja toimistopalvelut (SAKO), joista 18 kouluissa ja oppilaitoksissa toimivaa sihteeriä	30
Varhaiskasvatus	523
Päiväkodin johtajat	15
Hoito- ja kasvatushenkilöstö	468
Erityisopetus ja lasten tukitehtävät	33
Perhepäivähoito (myös ryhmäperhepäivähoito)	7
Päiväkotiapulaiset	
Perusopetus	449
Rehtorit	9
Opetushenkilöstö	392
Oppilashuolto ja koulunkäyntiavustajat	48

Palvelukokonaisuus, palvelu/henkilöstöryhmä	Henkilöstö- määrä*
Lukiokoulutus	115
Rehtorit	3
Opetushenkilöstö	103
Oppilashuolto	9
Vapaa sivistystyö	19
Apulaisrehtori	1
Opetushenkilöstö	15
Kiinteistö ja kirjastohenkilöstö	3
Henkilöstö yhteensä*	15 294

* Henkilöstömäärä sisältää virka- ja työvapaalla olevat, sijaiset sekä harjoittelijat ja oppisopimuksella työskentelevät. Henkilöstömäärään eivät sisälly sivutoimiset tuntiopettajat.

4.5 Talous Käyttötalous

Käyttötalouden menot vuonna 2024 olivat noin 1,55 miljardia euroa ja tulot noin 100,6 miljoonaa euroa. Käyttötalouden nettomenot (menot-tulot) olivat noin 1,45 miljardia euroa eli 3,7 miljoonaa euroa pienemmät kuin talousarviossa ennakoitiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tulot ylittivät talousarvion 38,4 miljoonalla eurolla eli 64,6 prosentilla. Lisätuloista runsas puolet kertyi kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota kertyi kaikkiaan 20,5 miljoonaa euroa ja vajaa 2 miljoonaa euroa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta (sotepe) saaduista maksutuloista.

Kaupungin itse tuottamissa palveluissa tuloja kertyi vajaat 16 miljoonaa talousarviossa ennakoitua enemmän. Tulojen ennakoitua suurempi kasvu johtui pääosin talousarviossa ennakoitua suuremmista varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen iltapäivätoiminnan asiakasmaksutuloista, joita kertyi 11,5 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän.

Toimialan menot ylittivät talousarvion 34,7 miljoonalla eurolla eli 2,3 prosentilla. Ylityksestä 20,5 miljoonaa johtui ulkoisen rahoituksen käytöstä ja vajaat 2 miljoonaa euroa sotepe-toimialalle tuotettujen psykologi- ja kuraattoripalvelujen ja kehitysvammaisten lasten lomatoiminnan palveluista. Korvauksissa ja avustuksissa ylitystä tapahtui 3,9 miljoonalla eurolla johtuen valtion tekemästä korjauksesta vuoden 2024 perusopetuksen kotikunta-korvausperiaatteisiin.

Kaupungin tuottamissa palveluissa ylitystä syntyi 8,4 miljoonaa euroa. Ylitys johtui varhaiskasvatuksen talousarviossa ennakoitua suuremmista henkilöstökuluista sekä ammatillisen koulutuksen lisäjärjestämisluvan toteuttamisesta ja harkinnanvaraisten valtionosuuksien käytöstä. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenoja kasvattivat lakisääteisen kolmitasoisien tuen järjestäminen, henkilöstörakenteen asteittainen muutos sekä alle 3-vuotiaiden lasten suhteellisen määrän kasvu viime vuosina. Alle 3-vuotiaiden lasten henkilöstömitoitus on 1,75-kertainen suhteessa yli 3-vuotiaisiin lapsiin.

Käyttötalous, euroa	TOT 2018	TOT 2019	TOT 2020	TOT 2021	TOT 2022	TOT 2023	TOT 2024
Tulot	66 095 345	69 285 067	64 683 912	83 153 581	76 907 776	97 598 689	100 567 950
Menot	1 138 776 399	1 201 876 969	1 235 352 475	1 294 669 093	1 357 065 162	1 462 258 930	1 553 742 203
Toimintakate	-1 072 681 054	-1 132 591 902	-1 170 668 563	-1 211 515 512	-1 280 157 386	-1 364 660 241	-1 453 174 253

Investoinnit

Toimialan investointeihin käytettiin määrärahoja noin 27,8 miljoonaa euroa, josta ICT-hankintoihin käytettiin 16,8 miljoonaa euroa ja tilojen varustamiseen ja kalustamiseen 11 miljoonaa euroa.

ICT-investoinneista merkittävin osa käytettiin oppilaiden ja opettajien tietokoneisiin perusopetuksessa ja toisen asteen

koulutuksessa sekä verkkoinvestointeihin. Varhaiskasvatukseen uusittiin tabletteja ja lisäksi investoitiin ICT-kehityshankkeisiin, kuten tekoälypohjaiseen tiedonhallintaan ja asiakastietojärjestelmiin.

Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen varustamiseen ja kalustamiseen käytetyt pääosin uudis- ja perusparannuskohteiden kalustamiseen. Lisäksi inves-

tointimäärärahoilla tehtiin täydennys-hankintaa kouluille ja oppilaitoksille sekä päiväkodeille. Stadin ammattiopistossa investoitiin opetustilojen ajanmukaistamiseen sekä koneisiin ja laitteisiin. Stadin ammattiopiston suurimmat investoinnit toteutettiin terveys- ja hyvinvointialan, tekniikan alan sekä palvelualan opetuksen oppimisympäristöissä.

Investoinnit, euroa	TOT 2018	TOT 2019	TOT 2020	TOT 2021	TOT 2022	TOT 2023	TOT 2024
Kaikki yhteensä	20 532 901	26 329 539	31 473 163	24 363 800	24 610 361	28 746 902	27 761 238
Tietotekniikkahankinnat yhteensä	14 067 474	14 695 740	21 039 242	14 220 468	16 780 906	17 227 682	16 763 701
ICT-sovellukset ja tietojärjestelmät	142 622	1 679 248	6 017 332	6 347 019	6 333 413	5 695 408	3 542 501
Aura	-	55 453	45 558	12 591	8 736	21 964	6 952
Effica/EdLevo							171 067
Asiakastietojärjestelmä (CRM/ASTI)	80 829	1 438 288	5 830 985	6 223 548	6 264 055	5 673 444	3 326 284
Tiedolla johtaminen	-	-	-	35 251	4 556	-	23 227
Ohjelmistolisenssit	-	-	11 149	12 893	5 676	-	-
Stadin AO Multiprimus	8 310	99 285	1 620	57 926	49 950	-	-
Tal.suunn.ohj. ja raport.kehitt. (FPM)	10 560	38 580	52 666	4 810	440	-	-
Kaup. raport. järj. kehitt (HETA)	-	20 350	1 870	-	-	-	-
Varhaiskasvatuksen raportointi ja tilasto (HETA)	-	4 048	73 001	-	-	-	14 971
Kursor (vapaa sivistystyön CRM-järjestelmä)	66 188	23 245	483	-	-	-	-
ICT koneet ja laitteet yhteensä	13 924 853	13 016 491	15 021 910	7 873 449	10 447 494	11 532 275	13 221 200

Investoinnit, euroa	TOT 2018	TOT 2019	TOT 2020	TOT 2021	TOT 2022	TOT 2023	TOT 2024
ICT koneet ja laitteet yhteensä	13 924 853	13 016 491	15 021 910	7 873 449	10 447 494	11 532 275	13 221 200
Hallinnon it-laitteet ja verkot	801 559	1 051 541	560 638	232 605	-	744	62 524
Digitalisaatio (Koneet ja oppimisanalytiikka)	10 137 248	8 504 668	10 900 641	6 146 268	8 865 255	10 323 247	12 104 466
Perusparannushankkeiden varustaminen	7 260	32 102	166 296	497 536	259 182	151 408	41 585
Uudisrakennushankkeiden varustaminen	46 656	158 858	211 376	251 842	206 283	254 657	-
Vapaa sivistystoimi ja muut it-hankinnat (turvajärjestelmät)	595 065	936 675	1 717 115	361 831	41 563	43 928	22 959
Stadin AO uudisrakennushankkeiden varustaminen							
Stadin AO korvaushankinnat	2 067 247	2 332 647	1 465 844	383 366	1 109 180	758 291	989 666
Stadin AO perusparannushankkeiden varustaminen	269 817	-	-	-	-	-	
Muut hankinnat yhteensä	6 465 427	11 633 799	10 433 921	10 143 332	7 829 454	11 519 220	10 997 537
Muut kalusteet ja laitteet	2 728 075	8 605 346	7 429 005	7 480 816	5 597 894	6 710 130	8 273 059
Pk ja lukioiden uusien tilojen kalustaminen	25 841	2 300 489	1 702 815	1 787 782	1 215 315	2 113 285	906 339
Pk ja lukiot perusparannuksiin liittyvä kalustaminen	1 659 990	3 459 645	3 563 955	4 039 191	2 797 854	1 471 804	2 316 325
Pienet toiminnalliset hankkeet							1 740 927
Teknisen työn koneet ja välineet							1 216 109
Täydennyshankinnat							546 538
Päiväkotien kalustaminen	892 082	2 698 894	1 976 896	955 355	573 350	2 610 857	1 546 821
Muut kalusteet ja laitteet	198 716	146 319	185 339	698 487	1 011 375	514 183	0
Stadin Ammattiopiston hankinnat yhteensä	3 737 352	3 028 453	3 004 916	2 662 516	2 231 560	4 809 090	2 724 478
Uusien tilojen kalustaminen	-	-	-	-	-	1 305 217	35 496
Perusparannushankkeiden varustaminen	601 028	103 556	-	-	-	-	-
Muut kalusteet ja laitteet	3 136 324	2 924 897	3 004 916	2 662 516	2 231 560	3 503 873	2 688 982

5. Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunta huolehtii kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta sekä vapaasta sivistystyöstä. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnassa on 13 jäsentä ja kummassakin jaostossa 9 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Toimialajohtaja toimii lautakunnan ja sen suomenkielisen jaoston esittelijänä. Toimialajohtajan lisäksi esittelijöinä toimivat palvelukokonaisuuksien johtajat. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston esittelijänä toimii ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja.

Vuonna 2024 kasvatus- ja koulutuslautakunta kokoontui 18 kertaa. Suomenkielinen jaosto kokoontui 7 kertaa, ja ruotsinkielinen jaosto kokoontui 8 kertaa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Jäsen	Varajäsen
Johanna Laisaari, puheenjohtaja (SDP)	Otto Köngäs
Ozan Yanar (Vihr.)	Maria Nyqvist (28.8.2024 asti) Satu Honkala (28.8.2024 alkaen)
Sini Korpinen (Kok.)	Ossi Määttä
Ted Apter (Kok.)	Anni Siltanen
Mirita Saxberg (Kok.)	Topi Turunen
Veli-Pekka Dufva (Kok.)	Maria Miala
Mari Holopainen (Vihr.)	Vesa Lahtinen
Markku Rantahalvari (SDP)	Eevi Kirjasniemi
Sami Säynevirta (Vas.)	Anna Lemström (28.8.2024 asti) Sandra Hagman (28.8.2024 alkaen)
Petra Malin (Vas.)	Antti Vainionpää
Pia Kopra (PS)	Marko Hamilo
Nora Grotenfelt (RKP)	Kristian Wahlbeck

Kasvatus- ja koulutuslautakunta**Suomenkielinen jaosto****Jäsen**

Ozan Yanar, puheenjohtaja (Vihr.)

Anna Lemström, varapuheenjohtaja (Vas.) (28.8.2024 asti)

Sandra Hagman, varapuheenjohtaja (Vas.) (28.8.2024 alkaen)

Seida Sohrabi (Kok.)

Jeremias Nurmela (Kok.)

Mari Holopainen (Vihr.)

Annica Moore (Vihr.)

Marika Koski (SDP)

Sami Säynevirta (Vas.)

Mika Ebeling (KD)

Varajäsen

Eric Carver

Matti Rutonen

Matti Rutonen

Ossi Määttä

Johanna Kuisma

Oona Tchitcherin

Sanni Lehtinen

Petri Ijäs

Linda Savonen

Susanna Kokkonen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta**Ruotsinkielinen jaosto****Jäsen**

Nora Grotenfelt, puheenjohtaja (RKP)

Bicca Olin, varapuheenjohtaja (Vihr.)

Veera Hellman (Kok.)

Ted Apter (Kok.)

Theo Tyrväinen (Vihr.)

Johannes Waris (SDP)

Eliel Kilpelä (Vas.)

Runa Ismark (RKP)

Anna Högström (RKP) 9.10.2024 asti
Anna Jungner-Nordgren (RKP) 9.10.2024 alkaen**Varajäsen**

Kristian Wahlbeck

Anders Brandt

Raine Luomanen

Maria-Elena Ehrnrooth

May Högdal

Johanna Lindholm (19.6.2024 asti)
Sandra Väisänen (19.6.2024 alkaen)Isabella Åberg (28.2.2024 asti)
Sonja Lindén (28.2.2024 alkaen)

Ted Urho

Morris Liemola (25.9.2024 asti)
Dan Cederlöf (25.9.2024 alkaen)

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan sihteerinä toimivat Sami Knutti (19.8.24 asti) ja Jaana Lax (19.8.24 alkaen). Suomenkielisen jaoston sihteerinä toimivat Nina Salminen 7.5.2024 asti, Sami Knutti 8.5.–21.8.2024, Jaana Lax 22.8.–20.10.2024 ja Andreas Särkelä 21.10.2024 alkaen. Ruotsinkielisen jaoston sihteerinä toimi Mariella Michelsson.

Lisätietoja Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialasta verkkosivuilla
<https://www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/fi>

Liite 1. Tunnuslukutaulukot

Varhaiskasvatus	2020	2021	2022	2023	2024
Suomenkielinen varhaiskasvatus, osallistujat					
Omissa päiväkodeissa	23 943	24 526	24 735	24 988	25 032
– joista alle 3 v.	4 705	5 080	5 731	6 253	6 173
– joista 3 v. ja yli	19 238	19 446	19 004	18 735	18 859
Perhepäivähoidossa	592	517	464	412	358
Maksusitoumusasiakkaat	123	119	109	70	33
Kerhoissa	659	487	361	251	301
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus, osallistujat					
Omissa päiväkodeissa (sis. esiopetus)	1 949	2 000	2 031	2 109	2 163
– joista alle 3 v.	420	456	471	590	604
– joista 3 v. ja yli	1 529	1 544	1 560	1 519	1 559
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	208	205	184	169	166
Perhepäivähoidossa	61	60	55	39	27
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki) 1–6-vuotiaiden osallistumisaste yhteensä (%)	80,4	81,6	82,3	83,5	83,6

Luvut ovat kalenterivuoden keskiarvoja, pl. osallistumisaste, joka on joulukuun poikkileikkaustieto.

Perusopetus	2020	2021	2022	2023	2024
Suomenkielinen perusopetus, oppilaita	41 082	41 876	42 815	43 453	44 097
Ruotsinkielinen perusopetus, oppilaita	3 812	3 953	4 074	4 165	4 216
Perusopetuslain mukainen iltapäivätoiminta	1 391	1 227	930	869	1 013

Toisen asteen koulutus	2020	2021	2022	2023	2024
Lukiokoulutus, oppilaita					
– josta suomenkielinen lukiokoulutus	7 726	8 086	8 487	8 894	9 374
– josta ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 278	1 258	1 281	1 319	1 377
Ammatillinen koulutus, oppilaita	10 415	10 043	9 642	9 701	10 284
– josta TUVA-koulutus, alkanut 8/2022			221	515	507
Työpajatoiminta (nuorten määrä henkilötyövuosina)	102	127	67	104	98

Vapaa sivistystyö	2020	2021	2022	2023	2024
Opetustunnit					
Opetustunteja yhteensä	128 733	123 028	126 610	130 590	131 698
– josta suomenkielinen työväenopisto	106 952	101 726	103 453	108 197	109 022
– josta ruotsinkielinen työväenopisto	21 781	21 302	23 157	22 393	22 676
Kurssipaikan saaneet opiskelijat					
Opiskelijoita yhteensä	96 221	94 486	98 370	110 207	110 711
– josta suomenkielinen työväenopisto	82 452	83 888	85 457	93 844	95 389
– josta ruotsinkielinen työväenopisto	13 769	10 598	12 913	16 363	15 322

Helsingin kaupunki
Kasvatus ja koulutus
Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58300
00099 Helsingin kaupunki

Puhelinvaihte 09 310 8600
www.hel.fi

